

Aluehallintovirasto

Pelastustoimen palvelut Keski- Pohjanmaan hyvinvointialueella 2024

Aluehallintoviraston
asiantuntija-arvio

Jari Valtanen

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Pelastustoimi ja varautuminen

Pelastustoimen palvelut Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella 2024

Päivämäärä

Jari Valtanen

Aluehallintovirastojen julkaisuja 321/2025

ISSN-2343-3132

ISBN-978-952-5935-97-4

Vaasa

2025

Tekijät Jari Valtanen	Julkaisuaika lokakuu 2025		
	Toimeksiantaja(t) -		
	Toimielimen asettamispäivä -		
Julkaisunnimi Pelastustoimen palvelut Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella 2024			
Tiivistelmä Onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden saatavuus vastaa pääosin palvelutasopäätöksessä päätettyä. Turvallisuusviestinnän toteuma oli vuonna 2024 valtakunnallisesti vertaillen hieman keskitason alapuolella. Valvontatehtävien osalta valvontasuunnitelmassa asetetut määrälliset tavoitteet saavutettiin. Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten palotarkastusten osalta Keski-Pohjanmaa jää huomattavasti valtakunnallisesta keskiarvosta. Pelastustoiminnan palveluiden saatavuus vastaa pääosin palvelutasopäätöstä. Pelastustoiminnan toimintavalmius on ollut vaaditulla tasolla. Savusukeltajien määrää sivutoimisessa henkilöstössä on onnistuttu kasvattamaan edellisistä vuosista. Vastaavasti kemikaalisukeltajien, pintapelastajien ja vesisukeltajien rajallinen määrä on edelleen haaste ja voi vaikuttaa palveluiden saatavuuteen alueella. Pelastustoiminnan suunnitelmissa on havaittu puutteita, jotka on tunnistettu myös pelastuslaitoksella. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnassa ei havaittu puutteita. Vapaaehtoisten saatavuus on toistaiseksi ollut hyvä. Pelastustoimen vapaaehtoisten käyttöä pelastustoimen palvelujen tuottamisessa tulee seurata ja arvioida erityisesti suorituskyvyn näkökulmasta. Väestönsuojeluun varautumisen palveluissa on havaittu puutteita muun muassa sen suunnitteluperustassa ja hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittämisessä. Tähän työhön on kohdennettu nyt lisää henkilöstöresursseja. Pelastustoimen suunnitellut investoinnit arvioitiin tarpeellisiksi. Vaikutusten arvioitiin olevan positiivisia pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen sekä palvelujen saatavuuteen koko pelastustoimen alueella.			
Asiasanat Pelastustoimi Asiantuntija-arvio Palvelutaso Hyvinvointialue			
ISSN (painettu) xxxx-xxxx	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132xx	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-5935-97-4
Kokonaissivumäärä 59		Kieli suomi	Hinta -
Julkaisija Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA
Regionförvaltningsverkens publikationer 321/2025

Sammanställd av Jari Valtanen		Utgivningsdatum oktober 2025	
		Uppdragsgivare -	
		Datum för tillsättandet av organet -	
Publikationens titel Räddningsväsendets tjänster i Mellersta Österbottens välfärdsområde 2024			
Referat Tillgången till tjänster för förebyggande av olyckor motsvarar i huvudsak det som beslutats i servicenivåbeslutet. Utfallet av säkerhetskommunikationen var år 2024 en aning lägre än genomsnittet jämfört med riksnivån. När det gäller tillsynsuppgifterna uppnåddes de kvantitativa målen i tillsynsplanen. När det gäller brandsynerna i bostads- och fritidsbyggnader ligger Mellersta Österbotten långt under det riksomfattande genomsnittet. Tillgången till räddningsverksamhetens tjänster motsvarar i huvudsak servicenivåbeslutet. Aktionsberedskapen för räddningsverksamheten har legat på den nivå som krävs. Antalet rökdykare bland personal i bisyssla har kunnat ökas från tidigare år. Å andra sidan är det begränsade antalet kemikaliedykare, ytbärgare och vattendykare ett problem och kan påverka tillgången till tjänsterna i regionen. I planerna för räddningsverksamheten har det upptäckts brister som även räddningsverket har identifierat. Inga brister upptäcktes i räddningsväsendets frivilligverksamhet. Tillgången till frivilliga har hittills varit god. Användningen av frivilliga inom räddningsväsendet för produktionen av räddningsväsendets tjänster ska följas upp och bedömas särskilt med tanke på kapaciteten. I tjänsterna inom beredskapen för befolkningsskydd har upptäckts brister bland annat i planeringsgrunden och i fastställandet av välfärdsområdets befolkningsskyddsorganisation. Mera personalresurser har nu anvisats för det här arbetet. Räddningsväsendets planerade investeringar bedömdes vara nödvändiga. Verkningarna bedömdes vara positiva för en jämlik tillgång till räddningsväsendets tjänster, kvaliteten och kostnadseffektiviteten samt tillgången till tjänster i hela räddningsväsendets område.			
Ämnesord Räddningsväsendet Expertbedömning Servicenivå Välfärdsområde			
ISSN (tryckt) xxxx-xxxx	ISBN (tryckt) xxxx-xxxx	ISSN (webbpublikation) 2343	ISBN (webbpublikation) 978-952-5935-97-4
Sidantal 59	Språk finska		Pris -
Utgivare Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland		Tryckeri -	

Sisällysluettelo

1	Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	7
2	Pelastustoiminnan palvelut	17
3	Pelastustoiminnan suunnitelmat	34
4	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	38
5	Väestönsuojelun palvelut	42
6	Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve	49
7	Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset	55
8	Menetelmät ja laatuseloste	57
9	Lähteet ja arvioinnissa käytetty taustaineisto	58

Lukijalle

Aluehallintovirasto valmistelee pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 14 §:n mukaisesti alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi vuosittain asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Asiantuntija-arvioilla on merkittävä asema sisäministeriön, valtiovarainministeriön ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa.

Vastuu pelastustoimen järjestämisestä on vuoden 2023 alusta alkaen 21 hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla. Vuonna 2025 laadituissa arvioissa tarkastellaan pelastustoimen palveluja ja niiden tasoa sisällöllä, joka on määritelty sisäministeriön asetuksessa hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta (21.12.2022/1213).

Arvioinnin pääasiallinen tietolähde on hyvinvointialueiden vuosittaiset selvitykset. Arvioinnissa käytetään lisäksi muuta valvontatyössä esille tullutta tietoa, kuten kanteluratkaisuja ja korjausmääräyksiä. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään hyvinvointialueen omavalvonnan tuottamaa tietoa, keskeisiä toimintaa määrittäviä dokumentteja, kuten palvelutasopäätöksiä, sekä PRONTO-tilastoja (pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastot).

Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Arviot tukevat myös hyvinvointialueiden toiminnan suunnittelua.

Kiitämme Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen yhteyshenkilöitä ja asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä ja panostuksesta arviointikokonaisuudessa.

1 Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ovat pelastustoimelle kuuluva

- ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
- palontutkinta
- yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- onnettomuuskehityksen seuranta
- hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta
- valvontatehtävät
- valmiustarkastukset.

Tässä luvussa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta, saatavuutta ja kehittämistarvetta.

1.1 Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ovat muun muassa

- rakentamisen, pelastussuunnitelmien laatimisen ja poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely
- omatoimisen varautumisen tukeminen
- pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjaaminen.

Pelastustoimelle kuuluvaa neuvontaa ovat muun muassa neuvontapuhelin- ja neuvontasähköpostipalvelut. Turvallisuusviestintää ovat muun muassa yleisötapahtumat, turvallisuuskoulutus, sosiaalisen median viestintä ja mediaviestintä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan toimintaympäristössä tai palvelutarpeessa ei ole tapahtunut muutoksia ohjauksen ja neuvonnan osalta, vaan ne on tuotettu palvelutasopäätöksen mukaisesti. Turvallisuusviestinnän osalta tavoitteet toteutuivat yli tavoitteen vuonna 2024. Turvallisuusviestintää jatketaan turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti tarkoituksena tavoittaa kaikki alueen asukkaat neljä kertaa ennen 18 vuoden ikää. Alueella ei sattunut yhtään palokuolemaa vuonna 2024.

Digitaalisten palveluiden kehittämisestä jouduttiin luopumaan taloudellisista syistä. Pelastuslaitoksella ei ole ollut vuonna 2024 käytössä erillistä neuvonta- ja asiakaspalvelukanavaa. Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen¹ mukaan yleinen ohjaus- ja neuvonta toteutetaan osana päivittäistä onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoiminnan toimintaa. Turvallisuusviestintää tuotetaan laaditun turvallisuusviestinnän suunnitelman

¹ Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2024–2025.

mukaisesti vähintään kuudelle prosentille alueen väestöstä. Edellä mainittujen lisäksi yleistä turvallisuustietoa ja turvallisuusviestintää on tarjolla pelastuslaitoksen verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavilla. Yleiseen ohjaukseen ja neuvontaan sekä turvallisuusviestintään varataan 1,5 henkilötyövuotta.

Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos järjesti PRONTO-järjestelmästä saadun tilastotiedon perusteella vuonna 2024 yhteensä 59 turvallisuusviestintään liittyvää tilaisuutta, johon osallistui 6 435 henkilöä². Tilaisuuksien osallistujamäärä vastaa 10 %:a hyvinvointialueen asukasmäärästä. Turvallisuusviestintätilaisuudet jakautuivat valistuskampanjoihin (16), messuihin tai muihin yleisötilaisuuksiin (5), turvallisuusneuvontaan (10) sekä turvallisuuskoulutukseen (28). Turvallisuusviestintään osallistui valtakunnallisesti keskimäärin 13 %:a alueen väkiluvusta.

Taulukossa 1 on kuvattu tarkemmin eri turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden %-osuudet turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuvasta henkilömäärästä sekä vertailu edelliseen vuoteen ja valtakunnallisiin keskiarvoihin.

Taulukko 1: Kooste turvallisuusviestinnästä Keski-Pohjanmaan alueella vuonna 2024.

Turvallisuusviestintä Keski-Pohjanmaa		Edellinen vuosi	Valtakunnallinen keskiarvo 2024
Tilaisuuksien lukumäärä (kpl/1000 asukasta)	59 kpl (0,9)	63 kpl (0,9)	(1,5)
Osallistujia väkiluvusta	10 % (6435 hlöä)	10 % (6640 hlöä)	13 %
Osallistujien osuudet toteutustavoittain			
Valistuskampanja	60 %	44 %	13 %
Messut tai muu yleisötilaisuus	7 %	33 %	56 %
Turvallisuusneuvonta	22 %	7 %	6 %
Turvallisuuskoulutus	10 %	16 %	25 %

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Ohjauksen ja neuvonnan sekä turvallisuusviestinnän palvelujen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä hyvinvointialueen vuosittaisessa selvityksessä. Ohjauksen ja neuvonnan sekä turvallisuusviestinnän palveluiden saatavuudessa ei ole havaittu puutteita. Turvallisuusviestinnän toteuma on valtakunnallisesti vertaillen hieman keskimääräisen tason alapuolella. Turvallisuusviestintätilaisuuksia on järjestetty hieman viime vuotta vähemmän ja tilaisuuksien ja koulutusten osallistujamäärät ovat niin ikään jääneet hieman viime vuodesta. Kehitystarpeena on jatkaa määrätietoisesti onnettomuuksien määrän vähentämistä sekä toimenpiteitä tulipalojen määrän puolittamiseksi

² Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO, tiedot haettu 6.2.2025.

2030 mennessä. Lisäksi kehitystarpeena on parantaa ohjauksen ja neuvonnan sekä turvallisuusviestinnän vertailua muihin hyvinvointialueisiin.

1.2 Palontutkinta

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja pelastustoiminnan kulku. Palontutkinta on jaettu tyypillisesti tasoille 1–3³.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan tavoitteena on ollut tutkia neljännesvuosittain vähintään yksi tulipalo, jossa on tarkoituksena ollut selvittää muun muassa pelastustoiminnan kulkua osana omavalvontaa. Pelastuslaitoksella on kuitenkin ollut haasteita pelastustoiminnan kulun selvittämisen osalta. Palontutkinnan kehittämistarpeeksi on tunnistettu tietojen systemaattinen hyödyntäminen pelastustoiminnan kehittämiseksi sekä onnettomuuksien ja tulipalojen määrän vähentämiseksi. Tavoitteena on ollut myös lisätä koulutusta henkilöstölle niin onnettomuuksien kulun kuin pelastustoiminnan kulun selvittämiseksi.

Omavalvonnalla seurataan muun muassa tulipalojen ja onnettomuuksien määrän muutoksia sekä suhteellisia osuuksia. Tietoja palontutkinnasta hyödynnetään myös toimintavalmiuden suunnittelussa. Tuottamuksellisten ja tahallisten tulipalojen osalta ilmoitusprosessi ei ajoittain toimi suunnitellulla tavalla.

Selvityksen mukaan palontutkinta on asiantuntija-arvioon perustuen toteutunut hyvin verrattuna muihin hyvinvointialueisiin.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos tutkii tulipalot, joissa kuolee tai vakavasti loukkaantuu ihmisiä tai joissa rakenteelliset puutteet ovat haitanneet pelastustoimintaa tai levittäneet paloa. Tason 1 tutkinnan tekee pelastustoiminnan johtaja ja tason 2 tutkinnan koulutettu palontutkija. Tasolla 3 tutkitaan merkittävät omaisuusvahingot (yli 2 miljoonaa euroa), useampi palokuolema yhdessä kohteessa, laajalle (yli 30 ha) levinnyt maastopalo, tasolla 2 havaitut merkittävät puutteet rakenteellisessa palonehkäisyyssä tai pelastustoiminnassa aiheutunut työtapaturma. Lisäksi tutkitaan onnettomuudet, joissa yli 65-vuotiaiden kotona tapahtuu rakennuspalo- tai rakennuspalovaara, hoito- tai palvelulaitoksissa tapahtuu syttymä sekä vähintään yhdestä tulipalosta neljännesvuosittain pelastustoiminnan kulku osana omavalvontaa. Palontutkintaa käytetään palvelutasopäätöksen mukaan 0,5 henkilötyövuotta.

Keski-Pohjanmaalla on PRONTO-järjestelmästä saadun tilaston mukaan ollut kaksi vakavaa henkilö tai omaisuusvahinkoa aiheuttanutta tulipaloa vuonna 2024. Pelastuslaitos on aloittanut neljä tason 2 palontutkintaa. Tutkinnan laajuus on vastannut päätettyä palvelutasoa kaikissa vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneissa paloissa. Tilaston mukaan vuonna 2024

³ Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja (2014), s. 11–12.

tulipalojen määrä Pohjanmaalla oli yhteensä 189. Tulipalon syttymissyytä ei voitu arvioida 13 tapauksessa (7 %) tason 1 palontutkinnassa. Keski-Pohjanmaa on edellä mainituissa syttymissyytä ei voida arvioida -tutkinnoissa 7 %:n osuudella valtakunnallisesti keskimääräistä paremmalla tasolla (12 %). Tarkemmat tiedot tason 2 palontutkinnasta on esitetty alla taulukossa 2.

Taulukko 2: Kooste palontutkinnasta Keski-Pohjanmaan alueella vuonna 2024.⁴

Palontutkinta Keski-Pohjanmaa		Koko maa
Tulipaloja alueella yhteensä lkm.	189 kpl	11 876 kpl
Syttymissyy on voitu arvioida vähintään tasolla I	93 %	88 %
Taso II kaikista tulipaloista (*lukumäärä)	2 % (*4)	3 % (*415)
Taso II syttymiskohdasta levinneistä rakennuspaloista	12 %	20 %
Taso II vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneista tulipaloista	100 %	89 %
Taso II yli 200 000 omaisuusvahinkoja aiheuttaneista rakennuspaloista	100 %	68 %
Taso II vakavia henkilö -tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista	100 %	75 %
Edellisen vuoden vertailuarvo	- %	67 %
Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja tapausten lkm.	2 kpl	269 kpl

PRONTO-järjestelmästä saadun tilaston mukaan vuonna 2024 tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutetuista paloista poliisille ilmoitettiin 49 %:a (26 kpl) kaikista tapauksista (53 kpl). Näistä ensin mainituista tahallisia paloja ilmoitettiin 62 %:a, tuottamuksellisia paloja 63 %:a ja paloja, joiden syttymissyytä ei voi arvioida, ilmoitettiin 8 %. Tarkemmat tiedot tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittamisesta on koostettu alle taulukkoon 3.

Taulukko 3: Kooste tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen poliisille Keski-Pohjanmaan alueella vuonna 2024.⁵

Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen Keski-Pohjanmaan alueella		Koko maa
Ilmoitettu lkm.	26 kpl	2509 kpl
Ei ilmoitettu lkm.	27 kpl	2334 kpl
Yhteensä lkm.	53 kpl	4843 kpl
Ilmoitus % (lakisääteinen velvollisuus 100 %)	49 %	52 %
Ilmoitus % edellisenä vuonna	60 %	54 %

⁴ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 13.-14.3.2025.

⁵ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Palontutkinnan tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä hyvinvointialueen vuosittaisessa selvityksessä. Tason 1 palontutkinnassa ”syttymissyitä ei voida arvioida” -tulipaloissa Keski-Pohjanmaa on valtakunnallisesti keskimääräistä paremmalla tasolla. Edellä mainittujen palojen osalta tulee seurata ”syttymissyitä ei voida arvioida” -kirjauksien määrä ja niiden kehitystä. Lisäksi huomiota tulee kiinnittää poliisille tehtyjen ilmoitusten määrään suhteessa kaikkiin tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutettuihin paloihin.

Tason 2 palontutkinnan saatavuudessa ei tilastojen tai arvion perusteella ole havaittavissa haasteita. Vähintään neljännesvuosittain tehtävä palontutkinta hyödyttää pelastuslaitoksen palontutkinnan osaamista sekä pelastuslaitoksen omaa suunnittelua ja kehittämistä, kuten vuosittaisessa selvityksessäkin todetaan.

Aluehallintoviraston arvion mukaan palontutkinnan kehittämiseksi on tarvetta edellä kuvatulta osin.

1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muita viranomaisia ovat esim. rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi ja sosiaali- ja terveysviranomaiset. Yhteistyötahona ovat lisäksi nuohoojat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan yhteistyötä ja sen tarvetta eri toimijoiden suunnitellaan systemaattisesti ja monialaisesti niin, että onnettomuuksien ehkäisyä voidaan toteuttaa tehokkaasti. Toimintaympäristössä ei ole havaittu muutoksia, jolla olisi vaikutusta onnettomuuksien ehkäisyä koskevan yhteistyön toteuttamiseen, vaan yhteistyötä on toteutettu tavoitteiden ja tarpeiden mukaan. Yhteistyöllä on muun muassa vähennetty onnettomuusriskejä sekä lisätty turvallisuutta alueen eri toimijoiden keskuudessa. Pelastuslaitos ei ole tunnistanut ongelmia tai epäkohtia yhteistyössä.

Selvityksen mukaan järjestöjä, yhteisöjä tai kansalaisyhteiskuntaa ei ole hyödynnetty turvallisuustyössä. Myöskään vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos tekee aktiivista yhteistyötä eri viranomaisten, yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistuu paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön. Lisäksi pelastuslaitos huolehtii viranomaisten ja muiden ilmoitusvelvollisten ilmoittamista havaituista vaaroista ja niiden vaatimista toimenpiteistä. Yhteistyöhön onnettomuuksien ehkäisemiseksi käytetään 0,5 henkilötyövuotta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävä yhteistyö on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Palvelun saatavuudessa ei ole havaittu puutteita alueella. Pelastuslaitoksen yhteistyö muun muassa eri viranomaisten kanssa on annetun vuosittaisen selvityksen mukaan laajaa ja sillä on saavutettu vaikuttavuutta.

Yhteistyön kehittämisessä tulee jatkossa huomioida paremmin viranomaisten lisäksi laajasti myös muut toimijat ja sidosryhmät, kuten esimerkiksi alueella toimivat järjestöt, yhteisöt ja alueen asukkaat.

1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Seurantaan kuuluu myös omien ja yhteistyössä toteutettavien toimenpiteiden käynnistäminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan onnettomuuskehitystä seurataan osana pelastustoimen omavalvontaa. Palvelutarpeessa ei ole onnettomuuskehityksen seurannan tai toimintaympäristötietojen perusteella tapahtunut muutoksia. Onnettomuuskehityksen seurannassa on havaittu erilaisia ajankohtaisia ilmiöitä, kuten väestön ikääntymisen vaikutukset ja sään ääri-ilmiöt, joihin on pyritty varautumaan ja reagoimaan esimerkiksi muutoksilla pelastustoimen valmiuksissa.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos ylläpitää ajantasaista tilannekuvaa onnettomuuksien kehityksestä ja hyödyntää seurannan tuloksia pelastustoimen kehittämisessä. Onnettomuuskehityksen seurantaan käytetään 0,1 henkilötyövuotta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Onnettomuuskehityksen seurannan tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Palvelun saatavuudessa ei ole havaittu puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita.

1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialue voi myös hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy vastuu palvelujen järjestämisestä ja niiden asianmukaisen tuottamisen valvonnasta.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvia tehtäviä ei olla siirtämässä toisen hyvinvointialueen järjestettäväksi.

1.6 Valvontatehtävät

Pelastuslaitoksen on valvottava, että pelastuslain mukaisia yleisiä velvollisuuksia noudatetaan ja että toiminnanharjoittajat ja rakennusten omistajat ja haltijat noudattavat lain mukaisia velvoitteitaan.

1.6.1 Pelastuslain mukaiset valvontatehtävät

Pelastuslaitos valvoo pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alueella on vuonna 2024 tullut joitain uusia valvontakohteita. Tällä ei kuitenkaan ole ollut vaikutusta valvontatehtävien hoitamiseen. Valvontatehtävät ovat toteutuneet tavoitteiden mukaisesti ja vastasivat alueen tarpeisiin. Valvonnan vaikutukset ovat olleet onnettomuusriskien väheneminen sekä valvontakohteiden turvallisuuden parantuminen.

Selvityksen mukaan kehittämistarpeena on havaittu valvontamenetelmien ja -prosessin kehittäminen sekä valvonnan laatu. Valvontakohteista ei kerätä säännöllisesti asiakaspalautetta laadun arvioimiseksi. Pelastuslaitoksella on ollut hetkellisesti pulaa henkilöresurssista, mikä on vaikuttanut siihen, että valvontatoimenpiteet eivät ole toteutuneet täysin suunnitelman mukaan. Pelastuslaitos vastaanotti vuonna 2024 yhteensä 33 paloriski-ilmoitusta. Selvityksen mukaan paloriskikohteet saadaan kuntoon, mutta vaikuttavuus ei ole pitkäaikaista.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei valvontatehtävien osalta ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitoksen suorittama pelastusviranomaiselle säädetty valvonta perustuu riskienarviointiin, on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Pelastuslaitos suorittaa valvontatehtävinä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä, joiden tarpeet ja tavoitteet määritellään valvontasuunnitelmassa. Valvontatyöhön varataan noin kolme henkilötyövuotta, minkä lisäksi tarkastellaan tarvetta lisätä valvontaa yhden henkilötyövuoden verran resurssien niin salliessa.

PRONTO-järjestelmästä saadun tilaston mukaan pelastuslaitos on suorittanut vuonna 2024 valvontatehtäviä yhteensä 370 kappaletta A1–A6-kohteissa, mikä vastaa 97 % valvontasuunnitelman mukaisesta tavoitteesta.

Valvontasuunnitelmassa suunnitelluista määristä ympärivuorokautisessa käytössä olevista kohteista (A1) tarkastettiin 96 %, opetusrakennuksista ja päiväkodeista (A2) 94 %, kokoontumis- ja liiketiloista (A3) 97 %, teollisuus- ja varastorakennuksista (A4) 97 %, maatalousrakennuksista (A5) 99 % ja muista rakennuksista ja kohteista (A6) 96 %.

Asuin- ja vapaa-ajanrakennusten tarkastukset suoritettiin vuonna 2024 paloturvallisuuden itsearviointina. Paloturvallisuuden itsearviointilomakkeita lähetettiin 1189 kappaletta, joista pelastuslaitokselle palautui 71 %. Paloturvallisuuden itsearviointikohteisiin ei suoritettu tarkastuskäyntejä vuonna 2024.

Taulukossa 5 on esitetty palotarkastuksia koskevat tarkemmat tiedot.

Taulukko 4: Kooste palotarkastuksista Keski-Pohjanmaan alueella vuonna 2024.⁶

Palotarkastukset 2024		Edellinen vuosi
Valvottavia A1-A6 kohteita alueella yhteensä	1086 kpl	-
Suunnitellut määräaikaiset A1-A6 kohteiden tarkastukset (*suunniteltu määrä edellisvuodesta %)	383 kpl (*+17 %)	328 kpl
Keskimääräinen suunniteltu tarkastusväli A1-A6 kohteissa	2,8 vuotta	3,3 vuotta
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa suunniteltuihin (*lukumäärä)	97 % (*370 kpl)	104 % (*340 kpl)
A1 Ympäriverokautisessa käytössä olevat kohteet (*lukumäärä)	96 % (*46 kpl)	105 % (*42 kpl)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit (*lukumäärä)	94 % (*66 kpl)	100 % (*61 kpl)
A3 Kokoon-tumis- ja liiketilat (*lukumäärä)	97 % (*62 kpl)	104 % (*73 kpl)
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset (*lukumäärä)	97 % (*73 kpl)	105 % (*67 kpl)
A5 Maatalousrakennukset (*lukumäärä)	99 % (*73 kpl)	100 % (*49 kpl)
A6 Muut rakennukset ja kohteet (*lukumäärä)	96 % (*50 kpl)	109 % (*48 kpl)
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa vuosien 2021–2023 keskiarvoon	+10 %	-
Palotarkastuksia yhteensä / 1000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	7 kpl (*7 kpl)	6 kpl (*7 kpl)
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä	0 kpl	0 kpl
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä / 10 000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	0 kpl (*10,1)	0 kpl (*13,7)

Aluehallintoviraston vuonna 2024 suorittamassa valvontatehtäviä koskevassa teemavalvonnassa⁷ ilmeni, että Keski-Pohjanmaan valvontatehtävän osalta kunnossa olivat riskiarvio ja palvelutasopäätös, onnettomuuskehityksen seurannan huomioiminen, valvontatoimenpiteiden, -suoritteiden ja resurssien määrittely sekä valvontasuunnitelman ja palvelumaksujen voimassa olo ja

⁶ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 13.3.2025.

⁷ Johtopäätökset pelastuslaitoksien valvontatehtävästä. Aluehallintovirastojen julkaisu 290/2025.

saatavuus. Sen sijaan muu asiakirjaohjaus, valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi sekä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa vaativat kehittämistä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslain mukaisia valvontatehtäviä koskeva palvelun tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Valvontatehtävien saatavuudessa ei ole havaittu puutteita. Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten palotarkastusten osalta Keski-Pohjanmaa jää huomattavasti valtakunnallisesta keskiarvosta.

1.6.2 Kemikaalilainsäädännön mukaiset valvontatehtävät

Pelastusviranomaisen valvoo kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisen kemikaalin vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan kemikaaliturvallisuuslain mukaan valvottavissa kohteissa valvonta toteutui suunnitelma mukaisesti vuonna 2024. Alueelle on tullut muutamia uusia valvottavia kohteita, mutta tällä ei ollut vaikutusta valvontatehtävän toteuttamiseen. Alueelle on suunnitteilla ja rakenteilla uusia suurempia kemikaalikohteita, joiden lupaprosessit työllistävät pelastuslaitosta huomattavasti. Pelastusviranomaisen osallistuu lisäksi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston suorittamiin tarkastuksiin.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos suorittaa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvontaa, jota suoritetaan valvontakäyntien lisäksi erikseen suoritettavilla kemikaalivalvonnoilla ja kemikaaliturvallisuuslain nojalla annettavilla lausunnoilla ja päätöksillä. Kemikaalilainsäädännön valvontatehtävään liittyvät henkilöstövoimavarat sisältyvät valvontatehtäviin käytettäviin resursseihin.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kemikaalilainsäädännön mukaisia valvontatehtäviä koskeva palvelun tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Valvontatehtävien saatavuudessa ei ole havaittu puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita.

1.6.3 Valmiustarkastukset

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan valmiustarkastuksia ei ole katsottu tarpeelliseksi tehdä eikä niitä ole toteutettu. Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos suorittaa laissa säädetyt suuronnettomuuksien ja poikkeusoloihin varautumista koskevan valvonnan pääosin määrävälein tehtävien palotarkastusten sekä ulkoisten pelastussuunnitelmien ja harjoitusten tarkastelun yhteydessä. Valmiustarkastuksiin liittyvät henkilöstövoimavarat sisältyvät valvontatehtäviin käytettäviin resursseihin.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Valmiustarkastuksia koskevaa palvelun tarvetta ei ole tunnistettu palvelutasopäätöksessä tai vuosittaisessa selvityksessä. Varautumisjärjestelyiden valvonta toteutunee nykyisin järjestelyin riittävällä tasolla eikä erityisiä kehitystarpeita ole tunnistettu.

Aluehallintoviraston arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden tarve on pääsääntöisesti tunnistettu sekä palvelutasopäätöksessä että vuosittaisessa selvityksessä.

Ohjauksen ja neuvonnan sekä turvallisuusviestinnän saatavuus vastaavat palvelutasopäätöksessä päätettyä. Turvallisuusviestinnän toteuma on valtakunnallisesti vertaillen hieman keskitason alapuolella.

Palontutkinnan saatavuudessa ei tilastojen tai arvion perusteella ole havaittavissa haasteita. Huomiota tulee kiinnittää poliisille tehtyjen ilmoitusten määrään suhteessa kaikkiin tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutettuihin paloihin.

Onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävä yhteistyön kehittämisessä tulee jatkossa huomioida paremmin viranomaisten lisäksi laajasti myös muut toimijat ja sidosryhmät, kuten esimerkiksi alueella toimivat järjestöt, yhteisöt ja alueen asukkaat.

Valvontatehtävien osalta asetetut määrälliset tavoitteet saavutettiin lähes täysimääräisesti suhteessa valvontasuunnitelmaan. Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten palotarkastusten osalta Keski-Pohjanmaa jää huomattavasti valtakunnallisesta keskiarvosta.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden osalta ole pääsääntöisesti tehty.

2 Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on

- pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessaa
- rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastustoiminnassa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

2.1 Onnettomuuskohteen tavoittamisen suorituskyky

Pelastustoiminnan toimintavalmius tulee olla toimintaympäristön riskeihin nähden riittävä. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastusmuodostelmien toimintavalmiusajasta ja niiden suorituskyvystä. Kiireellisissä pelastustehtävissä onnistumiseen vaikuttaa se, kuinka nopeasti onnettomuuspaikalle saadaan tehtävällä tarvittava suorituskykyinen pelastusmuodostelma.

Vaativuudet toimintavalmiudelle

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa⁸ Suomi on jaettu 1 x 1 kilometrin kokoisiksi ruuduiksi. Ruudut on luokiteltu neljään riskiluokkaan (I–IV) sen perusteella, kuinka todennäköisiä pelastustoimen kiireelliset tehtävät ovat ruudun alueella. Kullekin riskiluokalle on asetettu enimmäisaika, jossa ruudut tulee tavoittaa. Vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

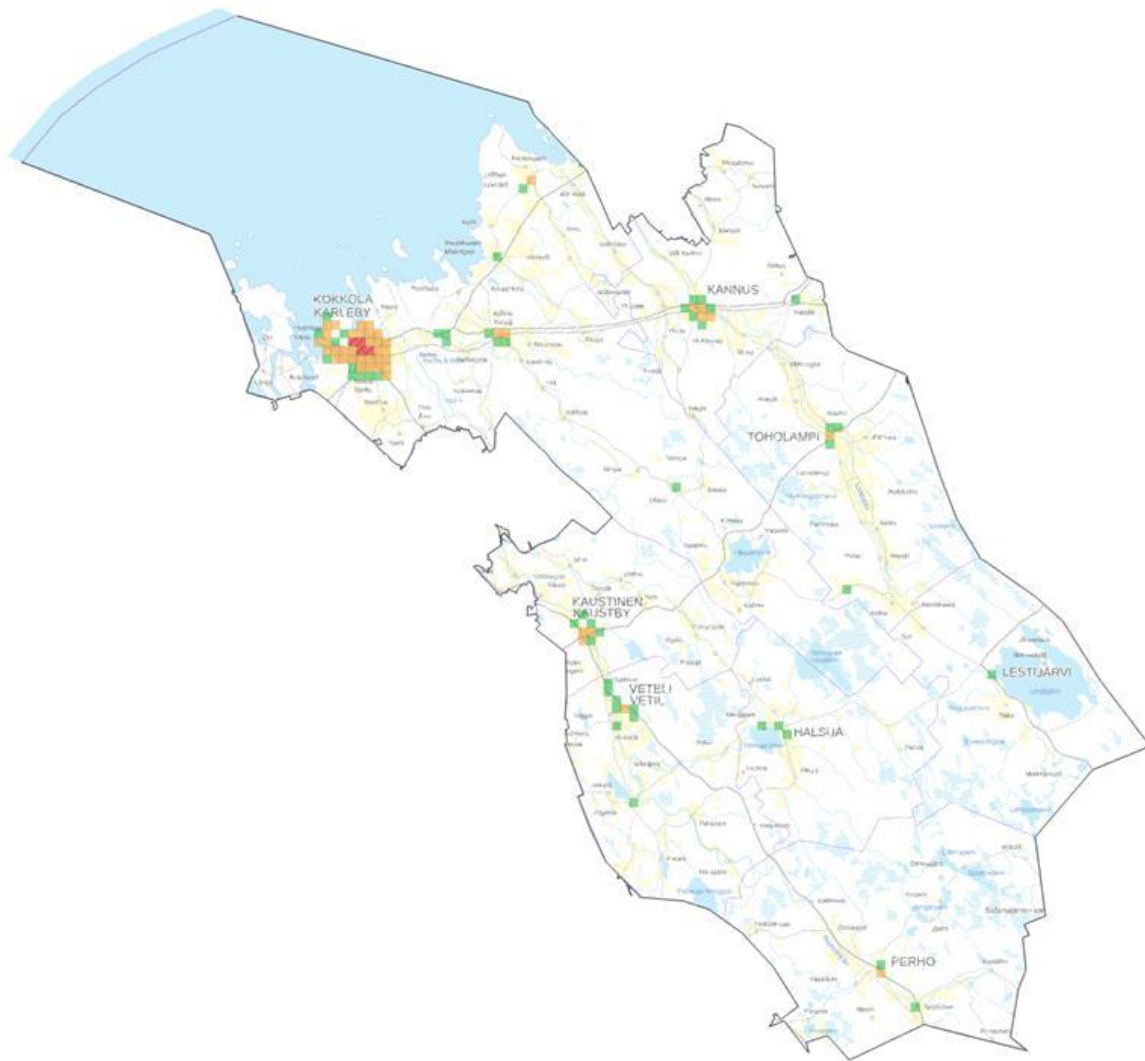
Taulukko 5: Toimintavalmiuden tavoiteajat.

Riski-luokka	1. yksikön toimintavalmiusaika	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika	Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika
I	6 min	11 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min
III	20 min	22 min	40 min
IV	ei vaatimusta	ei vaatimusta	ei vaatimusta

Riskialuekartta

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty, että pelastustoiminnan perusvalmiuden palvelut tuotetaan alla olevan riskialuekartan mukaisesti. Keski-Pohjanmaan riskialuekartta on esitetty alla kuvassa 1. Kuvassa punainen ruutu on riskiluokan I ruutu, oranssi riskiluokan II ruutu ja keltainen riskiluokan III ruutu.

⁸ Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje (SM 21/2012)

Kuva 1: Keski-Pohjanmaan riskialuekartta vuodelta 2024.

Vuonna 2024 riskiluokan I riskiruutuja oli Kokkolassa. Riskiluokan II ja III riskiruutuja on alueella edellä mainitun Kokkolan lisäksi alueen suurimmissa taajamissa.

2.1.1 Ensimmäinen yksikkö

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun ensimmäinen pelastustoimen yksikkö on kohteessa. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Ensimmäisen yksikön toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 7 minuuttia 9 sekuntia vuonna 2024. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 7 minuuttia 11 sekuntia, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on pysynyt suunnilleen samana.

Vuonna 2024 koko alueella yhteensä toteutuneen toimintavalmiusajan lisäksi aluehallintovirasto on selvittänyt oman aineistonsa avulla ensimmäisen yksikön

toimintavalmiusaikaa riskiruuduittain. Sellaisia niin sanottuja ongelmaruutuja, joissa toimintavalmiuden toteutuminen on jäänyt tavoitteesta neljänä edellisenä kalenterivuonna (2021–2024), ei Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella ollut. Siten toimintavalmiusajoissa ei ollut huomattavia epäkohtia vuonna 2024.

Taulukko 6: Kooste ensimmäisen yksikön ongelmaruuduista.

Riskiluokka	Ongelmaruutuja (kpl)	Ongelmaruudut, joissa min. 4 teht.
I	-	-
II	-	-
III	-	-
Yhteensä	-	-

2.1.2 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastustoiminnan toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 11 minuuttia 12 sekuntia vuonna 2024. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 11 minuuttia 9 sekuntia, joten pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on pysynyt suunnilleen samana.

2.1.3 Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta ja vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä. Koska todellisen pelastusjoukkueen toimintavalmiusajoja ei ole käytettävissä, laskennallisena pelastusjoukkueen toimintavalmiusajana toimenpidetilasto PRONTO:ssa käytetään aikaväliä ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun tapahtumapaikalle on saapunut vähintään yhdeksän pelastustoimen henkilöä. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastusjoukkueen toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani koko alueella oli 14 minuuttia 58 sekuntia vuonna 2024. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 15 minuuttia 15 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on parantunut hieman.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alueella ei ole merkittäviä muutoksia suhteessa aikaisempiin vuosiin. Haasteita toimintavalmiudessa on ollut lähinnä Kälviän, Kannuksen ja Toholammin alueella, joista Toholammin tilanne korjaantuu todennäköisesti uuden paloaseman myötä. Kälviän ja Kannuksen osalta haasteet liittyvät tiettyihin vuorokauden aikoihin liittyviin viiveisiin lähtöajoissa. Kyseiset yksiköt miehitetään sivutoimisella henkilöstöllä. Sivutoimisen henkilöstön riittävyyttä ja sen turvaamista sekä kehittämistä edistetään vuonna 2025 alkaneella elinvoimahankkeella.

Toimintavalmiusajat ensimmäisen yksikön osalta ovat valtakunnallisesti tarkastellen hyvällä tasolla.

Selvityksen mukaan toimintavalmiusajat alueella ovat verrattain hyvät suhteessa muihin hyvinvointialueisiin.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani on kaikissa kiireellisissä tehtävissä 8 minuuttia 30 sekuntia ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani kaikissa kiireellisissä tehtävissä 13 minuuttia riskiluokasta riippumatta.

Ensimmäisen yksikön, pelastustoiminnan ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusajat on koostettu alle taulukkoon 7.

Taulukko 7: Kooste pelastustoiminnan toimintavalmiusajoista Keski-Pohjanmaan alueella.⁹

Toimintavalmiusajat Keski-Pohjanmaalla vuonna 2024		2021–2023 keskiarvo	Koko maa 2024
1. yksikön TVA mediaani	07:09	07:11	07:30
Pelastustoiminnan TVA mediaani	11:12	11:09	11:22
Pelastusjoukkueen TVA mediaani	14:58	15:15	15:07

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Toimintavalmiusaikatavoitteet on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajat ovat pysyneet suunnilleen samana vuonna 2024 edellisiin vuosiin verraten ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on parantunut hieman. Pelastuslaitoksen tulee seurata pelastustoiminnan toimintavalmiuteen osallistuvaa henkilöstöresurssia ja sen saatavuutta erityisesti riskialueilla II ja III.

2.2 Tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Tulipaloihin liittyvällä suorituskyvyllä vastataan rakennuspaloihin, maastopaloihin ja muihin tulipaloihin.

Rakennuspalot voivat edellyttää savusukellusvalmiutta. Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojavarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja

⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

2.2.1 Rakennuspalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan rakennuspaloja oli vuonna 2024 yhteensä 33 kappaletta ja savusukellusta suoritettiin näissä 20 rakennuspalossa. 17 savusukellusta vaativassa rakennuspalossa oli mukana päätoimisen aseman resurssit ja kolmessa tehtävässä käytettävissä oli ainoastaan sivutoiminen henkilöstö. Pelastuslaitoksella on savusukelluskelpoisia päätoimisessa henkilöstössä 23 ja sivutoimisessa henkilöstössä 38 henkilöä.

Kehittämistarpeena pelastuslaitoksella on toimintakykytestaajien määrän lisääminen sekä testauksen järjestäminen maantieteellisesti laajemmin.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan savusukellusvalmiutta tuotetaan riskiluokkien ja tehokkaan pelastustoiminnan mukaisesti vähintään 50 prosenttisesti riskiluokan I sekä välittömässä läheisyydessä olevien riskiluokkien II ja III riskiruuduissa. Muissa riskiluokan II ja III riskiruuduissa savusukellusta tuotetaan 30 minuutin valmiudella 50 prosentissa tehtäviä ja riskiluokan IV riskialueella 40 minuutissa 50 prosentissa tehtäviä. Jos savusukelluskykyä ei pystytä muodostamaan, aloitetaan pelastustoiminta käyttämällä vaihtoehtoisia sammutusmenetelmiä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Tulipalojen edellyttämä suorituskyky on huomioitu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Palvelua koskevassa saatavuudessa ei ole havaittu puutteita. Savusukellukseen liittyvä suorituskyky on kuitenkin tunnistettu haasteelliseksi osassa aluetta. Tulipaloja koskeva suorituskyky tulee pyrkiä pitämään vähintään nykyisellä tasolla sekä kehittämään suorituskykyä riskiarvioihin perustuen.

2.2.2 Maastopalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan maastopalojen määrä on ollut alhaisella tasolla edellisinä vuosina. Tehtävät ovat jakautuneet tasaisesti koko alueelle. Pelastuslaitos on kehittänyt maastopalojen edellyttämää suorituskykyä muun muassa suojavarusteiden, nesteytyksen ja muonituksen osalta. Turvetuotannon väheneminen voi pidemmällä aikavälillä vähentää syttymien määrää.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Maastopalojen edellyttämä suorituskyky on huomioitu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Palvelua koskevassa saatavuudessa ei ole havaittu puutteita eikä kehittämistarpeita.

2.2.3 Liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan liikennevälinepalojen määrä on pysynyt viime vuosina lähes samalla tasolla. Tehtävät keskittyvät kuitenkin pääsääntöisesti Kokkolan alueelle päätoimiselle asemalle.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyky on huomioitu vuosittaisessa selvityksessä. Palvelua koskevassa saatavuudessa ei ole havaittu puutteita eikä kehittämistarpeita.

2.2.4 Muiden tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan muiden tulipalojen määrä on pysynyt viime vuosina lähes samalla tasolla.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Muiden tulipalojen edellyttämä suorituskyky on huomioitu vuosittaisessa selvityksessä. Palvelua koskevassa saatavuudessa ei ole havaittu puutteita eikä kehittämistarpeita.

2.2.5 Sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan reilusti puolet sammutusveden tarpeesta painottui rakennuspaloihin ja noin neljännes maastopaloihin. Sammutusveden saatavuutta ovat parantaneet muun muassa vesiasemaverkoston kehittäminen suurteollisuusalueella. Selvityksen mukaan alueella on tunnistettu vähenevä tarve vedenkuljetuskalustolle. Lisäksi turvetuotannon väheneminen todennäköisesti pienentää sammutusveden tarvetta.

Sammutusveden saatavuuden kehitystarpeet liittyvät muun muassa sammutusvesisuunnitelman tarkastamiseen ja päivittämiseen sekä ikääntyneiden säiliöautojen ja letkukaluston uusimiseen.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan sammutusveden saamiseen liittyvän suorituskyvyn osalta tavoitteena on, että alle 20 vuotta vanhojen säiliöautojen lukumäärä alueella on 14 kappaletta. Lisäksi tavoitteena on, että alueella on kaksi letkuautoa, konttia tai peräkärä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyyky on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Sammutusveden saatavuudessa ei ole havaittu puutteita. Kehitystarpeena on palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä todettu säiliöautojen keski-ian laskeminen.

2.3 CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyyky

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E).

Kemikaalionnettomuuksien torjuntaa tehdään tarvittaessa kemikaalisukelluksella, jolla tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta- tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä. Kemikaalisukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alueella oli vuonna 2024 yhteensä neljä vaarallisten aineiden onnettomuutta. Kemikaalisukellus toteutuu alueella pääosin Kokkolassa ja suuremmilla paikkakunnilla. Kehittämistavoitteena on CBRNE-onnettomuuksien osalta materiaalsen suorituskyyvyn nostaminen TOKEVA-ohjeen¹⁰ tasolle 4 sekä sivutoimisten paloasemien henkilöstön kemikaalisukellusvalmiuden parantaminen. Pelastuslaitoksella on 20 päätoimista ja kahdeksan sivutoimista kemikaalisukeltajaa.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos ylläpitää CBRNE-onnettomuuksien edellyttämää suorituskyykyä, joka muodostuu pelastuslaitoksen, yhteistyöalueen sekä valtakunnallisista resursseista. Vaativan kemikaalisukelluksen suorituskyykyä ylläpidetään Kokkolan paloasemalla ja tukitehtävien kyykykyyksiä muilla paloasemilla. Tavoitteena on saavuttaa tason 2 kemikaalisukelluksen suorituskyyky Kaarlan ja tason 1 kemikaalisukelluksen suorituskyyky muilla sivutoimisilla paloasemilla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

CBRNE-onnettomuuksien edellyttämä suorituskyyky on huomioitu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Palvelua koskevassa saatavuudessa ei ole havaittu puutteita. CBRNE-onnettomuuksia koskeva suorituskyyky tulee pyrkiä pitämään vähintään nykyisellä tasolla sekä kasvattamaan kemikaalisukellukseen kykenevän henkilöstön määrää.

¹⁰ TOKEVA 2024. <https://tokeva.fi/>

2.4 Vesipelastamisen suorituskyky

Vesipelastamista on venekaluston avulla tehtävä pelastustoiminta ja pintapelastus sekä vesisukellus. Pintapelastus tarkoittaa veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa. Vesisukellus tarkoittaa vesisukelluslaitetta ja -varustusta edellyttävää ihmisen tai omaisuuden pelastamista ja ympäristövahingon torjuntaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan vuonna 2024 oli yhteensä kolme tehtävää ihmisen pelastamiseksi vedestä. Näissä yhdelläkään tehtävällä ei käytetty pintapelastajaa tai vesisukeltajaa. Pelastuslaitoksella on 21 päätoimista ja viisi sivutoimista pintapelastajaa sekä kolme päätoimista vesisukeltajaa. Vesisukeltajat eivät ole välittömässä lähtövalmiudessa. Kehittämistarpeena on veneestä käsin tapahtuvan vesipelastamisvalmiuden kehittäminen sekä pintapelastajien määrän lisääminen pintapelastuskursseja järjestämällä.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan syyskuussa 2023 pelastuslaitoksella on ollut 35 pintapelastajaa ja kolme vesisukeltajaa. Tavoitteena on, että alueella on 60 pintapelastajaa ja kahdeksan vesisukeltajaa. Edelleen pelastuslaitoksella on vesipelastuskalustona 12 vesipelastukseen käytettävää alusta, 13 muuta pintapelastuskalustoa sekä vesisukelluskalustoa 2 kappaletta. Tavoitteena on, että vesipelastukseen käytettävissä olevia aluksia olisi tulevaisuudessa yksi enemmän.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Vesipelastamisen edellyttämä suorituskyky on huomioitu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Palvelua koskevassa saatavuudessa ei ole havaittu puutteita, mutta vesisukeltajien sekä pintapelastajien määrä on tunnistettu haasteelliseksi, mikä voi vaikuttaa heikentävästi palvelun saatavuuteen koko alueella. Vesi- ja pintapelastamista koskeva suorituskyky tulee pyrkiä pitämään vähintään nykyisellä tasolla ja henkilöstön riittävyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

2.5 Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyky

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnalla tarkoitetaan öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan öljyntorjuntatehtävät painottuivat Kokkolan aseman läheisyyteen. Merialueella ei ollut yhtään tehtävää vuonna 2024. Kaivostoiminnan käynnistyminen Kaustisilla voi lisätä tulevaisuudessa palvelun tarvetta alueella. Kehittämistarpeena saavuttaa alueelle määritelty riskejä vastaava ympäristövahinkojen torjunnan tavoitetaso (B). Tavoitetasoa ei ole vuonna 2024 onnistuttu saavuttamaan.

Keskeisimmät puutteet koskevat kehittymissuunnitelmaa sekä harjoitusten ja koulutusten järjestämistä.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos suunnittelee ja rakentaa ympäristövahingontorjunnan suorituskykyä palvelutasopäätöskaudella. Tavoitteena on saavuttaa palvelutasopäätöskaudella ympäristövahingontorjunnan taso A sekä saavuttaa taso B 60 prosenttisesti.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Ympäristövahinkojen torjunnan suorituskyky ja palvelun tarpeen lisääntyminen on huomioitu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Palvelua koskevassa saatavuudessa ei ole havaittu puutteita. Kehitystarpeena on edelleen jatkaa pyrkimystä saavuttaa pelastuslaitokselle asetettu vaatimustaso (B).

2.6 Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky

Korkealta tai alhaalta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta tai alhaalta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan vuonna 2024 oli yhteensä viisi korkealta tai alhaalta pelastamisen tehtävää, joista kolmessa pelastamiseen käytettiin nostolava-, puomitikas- tai tikasyksikköä, ja kaksi, joissa pelastamiseen käytettiin köysikalustoa. Kehittämistarpeena on erityisesti sivutoimisen henkilöstön suorituskyvyn parantaminen ja kouluttaminen PVAT 1-tasolle¹¹. Pelastuslaitoksella on 30 päätoimista putoamisvaarallisella alueella työskentelyyn kykenevää henkilöä (PVAT 1 ja 2) ja 14 sivutoimista henkilöä (PVAT 1).

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan Kokkolan paloasemalla on putoamisvaarallisella alueella työskentelyn tason 2 suorituskyky. Tavoitteena on kehittää suorituskykyä siten, että putoamisvaarallisella alueella työskentelyn taso 1 olisi kaikissa riskiluokan II alueilla. Perusosaamisen suorituskyky on tavoitteena kaikilla asemilla. Edellä mainittujen lisäksi Kokkolan paloasemalla ylläpidetään nostolavayksikköä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

¹¹ Putoamisvaarallisella alueella työskentely pelastustoimessa. Sisäministeriön julkaisu 2021:6.

Korkealta pelastamisen suorituskky on huomioitu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Palvelun saatavuudesta ei ole havaittu puutteita. Kehitystarpeena on jatkaa suorituskyyyn systemaattista kehittämistä siten, että myös sivutoimisella henkilöstöllä on tehtäviin tarvittava osaaminen ja valmiudet.

2.7 Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan tieliikenneonnettomuuksien määrä on ollut laskusuunnassa kolmen viimeisen vuoden aikana. Vuonna 2024 tieliikenneonnettomuuksia oli alueella 147 kappaletta. Lisäksi alueella oli joitain yksittäisiä raide-, vesi- tai ilmaliikenneonnettomuuksia.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskky on huomioitu vuosittaisessa selvityksessä. Palvelun saatavuudesta ei ole havaittu puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita.

2.8 Väestön varoittamisen suorituskky

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteissa ja varoittamiseen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen väestöhälyttimien teoreettisella kuuluvuusalueella asuu 68 % maakunnan väestöstä.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan väestön varoittaminen riskialueilla I ja II tapahtuu kiinteällä väestöhälytinverkostolla. Väestöhälytinjärjestelmä kattaa taajama-alueet sekä erikseen määritellyt erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ympäristöt. Muilla kuin edellä mainituilla riskialueilla väestön varoittaminen tapahtuu liikuteltavilla, ajoneuvoihin sijoitettavilla hälyttimillä. Väestönsuojelutilanteita varten ylläpidettävää väestöhälytinjärjestelmää täydennetään tarvittaessa erillisen suunnitelman mukaan. Väestön varoittamisen henkilöresurssi on noin 0,4 henkilötyövuotta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestöhälyttimiä koskeva palvelun tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Väestön varoittamisen saatavuudessa ei ole havaittu puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita.

2.9 Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskyyt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alueella pelastustoimintaa täydentäviä ovat muun muassa järeä vaahtosammutuskalusto sekä UAS-toiminta. Suorituskyyyn tarvetta seurataan suhteessa

toimintaympäristöön ja kehitetään vastaavaan toimintaympäristön palvelutarpeita. Selvityksen mukaan paikallisten riskien mukaiset valmiudet on pääosin määritelty.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos ylläpitää nykyisiä vaahtosammutus- ja UAS-suorituskykyjä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Muiden paikallisten riskien edellyttämä suorituskyky on huomioitu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Palvelun saatavuudesta ei ole havaittu selvityksen mukaan puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita.

2.10 Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksella on pääsääntöisesti ollut riittävä määrä päätoimista henkilöstöä. Sivutoimisen henkilöstön määrä on pysynyt myös hyvällä tasolla vuonna 2024.

Pelastuslaitoksella on päivittäiseen valmiuden ylläpitoon viisi päätoimista henkilöä alle viiden minuutin lähtövalmiudessa sekä arviolta 20 henkilöä alle tunnin ja 40 henkilöä alle vuorokauden lähtövalmiudessa. Sivutoimisen henkilöstön osalta on päivittäiseen valmiuden ylläpitoon 60 sivutoimista henkilöä alle 10 minuutin lähtövalmiudessa sekä arviolta 80 henkilöä alle tunnin ja 20 henkilöä alle vuorokauden lähtövalmiudessa.

Selvityksen mukaan päätoimisen henkilöstön osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä on pystytty tekemään pilkkomalla vuorokautinen työvuoro lyhyemmiksi työvuoroiksi. Lisäksi päällystölle ja alipäällystölle on annettu koulutusta pelastustoiminnan johtamisessa. Sivutoimisen henkilöstön osalta viikkoharjoituksiin osallistuminen on ollut aktiivista. Pelastuslaitos on myös lisännyt sivutoimisen henkilöstön koulutustehtäviin osallistuvan henkilöstön määrää. Osaamisen hallintaan ja seurantaan käytetään siihen soveltuvaa HR-järjestelmää.

Edelleen selvityksen mukaan päätoimisen henkilöstön toimintakyky on tavoitteiden mukainen. Sivutoimisen henkilöstön osalta vuonna 2024 perustehtävissä sekä vaativissa tehtävissä vaadittavan tason saavuttaa merkittävästi useampi, kuin aiempana vuonna. Alueella laaditaan tarkempi ohje fyysisen toimintakyvyn vaatimuksista eri tehtävissä tämän palvelutasopäätöskauden aikana. Pelastuslaitoksella on päätoimisista valtaosa täyttää vaativien tehtävien toimintakykyvaatimukset. Sivutoimisen henkilöstön osalta vaativien tehtävien toimintakykyvaatimukset täyttää 62 henkilöä. Kehittämistarpeena on tunnistettu fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseen kannustaminen ja tukeminen. Myös testaukseen tulee varata resursseja aiempaa enemmän.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitoksen henkilöstöresursseina toimivat Kokkolan paloaseman välittömässä valmiudessa oleva päätoiminen henkilöstö sekä muilla alueen paloasemilla valmiutta tuottava sivutoiminen henkilöstö. Kokkolan paloasemalla on palvelutuotantoa varten tavoitevahvuus 1+4 ja vähimmäisvahvuus 1+3. Kokkolan suurteollisuuden pelastustoimintaan osallistuu lisäksi teollisuuden omat palokunnat käytettävissä olevalla henkilöstöllä.

Perus-, täydennys ja ylläpitokoulutuksen toteumaa seurataan säännöllisesti aihealueittain sekä henkilöstöryhmittäin. Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön koulutus järjestetään niin, että henkilöstöllä on tehtävien ja riskien edellyttämä riittävä koulutus ja kelpoisuudet.

Fyysisen toimintakyvyn vaatimukset määritellään tehtäväkohtaisesti sisäministeriön antamien valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti. Toimintakyvyn testaaminen suoritetaan omana toimintana FireFit-järjestelmällä ja toimintakykyä seurataan edellä mainitusta FireFit- ja henkilöstöhallintojärjestelmästä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Henkilöstövoimavaroja koskeva tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Henkilöstön saatavuudesta, osaamisen ylläpidossa ja kehittämisessä tai fyysisessä toimintakyvyssä ei ole havaittu puutteita. Keskeiset kehitystarpeet on tunnistettu vuosittaisessa selvityksessä.

2.11 Pelastustoiminnan kalustovoimavarat

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksen kaluston määrässä ei ole merkittäviä puutteita, mutta ikääntyneellä kalustolla voi olla vaikutusta työturvallisuuden lisäksi palveluiden saatavuuteen. Pelastuslaitos on kulujen hillitsemiseksi poistanut ikääntynyttä kalustoa sekä korvannut aiemmin asemalla olleet kaksi raskasta ajoneuvoa yhdellä ajoneuvolla. Turvetuotannon vähentymisen myötä maastopalojen riski on pienentynyt, mikä vaikuttaa samalla kaluston tarpeisiin. Investoinnit kalustoon pyritään pitämään vähintään nykyisellä tasolla, jotta ikääntynyttä kalustoa voidaan uusia. Pelastuslaitoksella on 15 sammutus- tai säiliösammutusautoa, joiden keski-ikä on 20 vuotta. Lisäksi pelastuslaitoksella on 12 säiliöautoa, joiden keski-ikä on 19 vuotta. Johtamiskäyttöön varusteltuja ajoneuvoja on kaksi ja niiden keski-ikä on yhdeksän vuotta.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos pyrkii ylläpitämään riittävää kalustollista suorituskyykyä laatimalla pitkäaikaisen kalusto- ja materiaalistategian, joka sisältää kehittämis- ja hankesuunnitelman. Kalustostrategiaa tarkastellaan vastaamaan suorituskyykyvaatimuksiin, paloaseman toimintaedellytyksiin sekä alueen riskikehitykseen. Vuosittaisilla investoinneilla uusitaan tarvittavaa ajoneuvokalustoa sen teknisen tason säilyttämiseksi ja parantamiseksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoiminnan kalustovoimavarojen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Kalustovoimavarojen saatavuudessa ei ole havaittu puutteita. Raskas ajoneuvokalusto on kuitenkin valtakunnallisesti tarkastellen ikääntynyttä ja pelastuslaitoksen tulee huomioida tämä investoinneissaan.

2.12 Paloasemat ja muut kiinteistöt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan paloasemaverkostossa ei ole tapahtunut muutoksia, mutta kustannussyistä paloasemien tiloja on luovutettu hyvinvointialueen muiden toimijoiden käyttöön. Uusien paloasemien rakentamisen yhteydessä haetaan myös synergia etua ensihoidon kanssa. Paloasemaverkostoa kehittäessä huomioidaan myös puhdas paloasema -toimintamalli. Paloasemaverkosta on tarkoitus laatia laajamittainen tarveselvitys seuraavan palvelutasopäätöskauden aikana.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastustoiminnan palvelut tuotetaan käytössä olevilla kiinteistöillä ja palveluverkon kehittämistarvetta sekä tarvittavia tiloja seurataan vuosittain sekä arvioidaan palvelutasopäätöskauden aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Paloasemien ja muiden kiinteistöjen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Nykyisessä paloasemaverkossa ei ole havaittu puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita.

2.13 Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, ja pelastustoimen muodostelmalla on aina johtaja. Yhteistoimintatilanteissa, joissa pelastustoimintaan osallistuu useampi viranomainen, pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana. Pelastustoiminnan johtamisesta laaditaan tarvittavat suunnitelmat, joissa määritellään riskien ja uhkien edellyttämät johtamisjärjestelyt eri laajuisissa ja myös pitkäkestoisissa tilanteissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastustoiminnan johtamisessa ei ole ollut merkittäviä ongelmia. Pelastuslaitoksella on satunnaisesti ollut tilanteita, jossa paloasemamiehen sijaisena on toiminut henkilö, jolla ei ole ollut tehtävään edellyttämää tutkintoa. Lisäksi sivutoimisilla asemilla on ollut satunnaisesti vaikeuksia saada koulutettua ja nimettyä ryhmänjohtajaa tehtävälle. Pelastuslaitoksella on selvityksen mukaan välittömässä valmiudessa yksi päällystöviranhaltija sekä yksi alipäällystöviranhaltija.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, joka määrää tilannepaikan johtajan, ellei tätä ole määrätty etukäteen. Kokkolan paloiesimies toimii pelastustoiminnan johtajana tehtävillä, joihin osallistuu vain Kokkolan paloaseman yksiköitä. Päivystävä palomestari toimii pelastustoiminnan johtajana muissa tehtävissä.

Pelastusryhmän johtajana toimii paloiesimies, palomies tai koulutuksen saanut sivutoiminen henkilö. Pelastusjoukkueen ja -komppanian johtajana toimii kaksi päällystöviranhaltijaa, päivystävä palomestari ja päivystävä päällikkö. Vaihtoehtoisesti toinen päällystöviranhaltija voidaan hankkia ostopalveluna pelastustoiminnan yhteistyöalueelta. Pelastuskomppaniaa tai sitä suurempia muodostelmia käytettäessä hälytetään pelastustoiminnan johtamisen tueksi lisää henkilöitä. Pelastustoiminnan johtamista varten ylläpidetään sen edellyttämiä järjestelmiä, johtamistiloja ja -ajoneuvoja.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoiminnan johtamista koskeva palvelun tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmässä ei ole havaittu merkittäviä puutteita. Pelastustoiminnan johtamisen kehitystarpeena on pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän kehittäminen siten, että se huomioi käytettävien sijaisten kelpoisuuden lisäksi riittävän osaamisen ja koulutuksen eri johtamisjärjestelmän tasoilla.

2.14 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy järjestämisvastuu ja vastuu palvelujen asianmukaisen hoitamisen valvonnasta.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastustoimintaan kuuluvia tehtäviä ei ole siirretty toiselle hyvinvointialueelle hoidettavaksi.

2.15 Pelastusviranomaisen antama virka-apu

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastusviranomaisen antama virka-apu on toteutunut hyvin. Annetusta virka-avusta laskutetaan noin puolessa virka-aputehtävistä. Ensihoitoa laskutetaan syntyneistä ylimääräisistä sivutoimisen henkilöstön kustannuksista ja muita viranomaisia toteutuneiden kustannusten mukaan. Kehittämistarpeena on

tunnistettu virka-apuun käytettävissä olevasta valmiudesta, suorituskyvystä ja kalustosta viestiminen muille viranomaisille.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos antaa virka-apua pelastusviranomaisen päätöksellä erillisellä pyynnöllä tai ennalta sovitusti. Syntyneet ylimääräiset kustannukset laskutetaan virka-avun pyytäneeltä taholta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastusviranomaisen antaman virka-avun tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Virka-avun saatavuudessa ei ole havaittu puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita.

2.16 Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskyyky

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

2.16.1 Kansainvälisen avun antamisen suorituskyyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksella ei ole resursseja kansainvälisen avun antamiseen.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos ei ole sitoutunut antamaan apua Suomen rajojen ulkopuolelle, mutta voi osallistua siihen tarvittaessa erillisellä päätöksellä. Ulkomaille suuntautuviin asiantuntijatehtäviin myönnetään virkavapaata mahdollisuuksien mukaan.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kansainvälisen avun antamisen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Tehtävää varten ei ole varattu koulutettua henkilöresurssia.

2.16.2 Kansainvälisen avun vastaanottamisen suorituskyyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen kansainvälisen avun vastaanottamisen suorituskyyky vaatii kehittämistä aina suunnittelusta suorituskyyvyn rakentamiseen asti. Kehittämistarpeena on tarkentaa ohjeistusta ja kouluttaa sekä muodostaa organisaatio tukitoimiin. HNS-suunnitelman valmistelu on käynnistetty. Valmistelun yhteydessä pyritään huomioimaan myös yhteistyöalueen toiminta.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos ylläpitää kykyä pyytää ja vastaanottaa kansainvälistä apua.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kansainvälisen avun vastaanottamisen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Palvelun saatavuudessa on havaittu puutteita, jotka koskevat toiminnan suunnittelua. Kehitystarpeena on viimeistellä toimintaa koskeva suunnitelma sekä varmistaa tehtävään liittyvä osaaminen ja kouluttaa henkilöstö.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoiminnan palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Pelastustoiminnan palveluiden tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä.

Toimintavalmiusaikatavoitteissa ei ole havaittu puutteita Keski-Pohjanmaalla. Ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajat ovat pysyneet suunnilleen samana, ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on parantunut hieman.

Pelastustoimintaan liittyvien suorituskykyjen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä.

Savusukeltajien määrää sivutoimisessa henkilöstössä on onnistuttu kasvattamaan edellisistä vuosista. Vastaavasti kemikaalisukeltajien, pintapelastajien ja vesisukeltajien rajallinen määrä on edelleen haaste ja voi vaikuttaa palveluiden saatavuuteen alueella.

Pelastustoiminnan valmiuksiin ja suorituskykyyn liittyvien palveluiden saatavuudessa ei tällä hetkellä ole havaittu puutteita.

Pelastustoiminnan valmiuksiin ja suorituskykyyn vaikuttavat kehitystarpeet henkilöstön osaamisen ja koulutuksen osalta sekä kaluston osalta ovat oikeansuuntaisia ja pelastuslaitoksen tiedossa.

Pelastustoiminnan johtamisessa ei ole havaittu puutteita. Ajoittaiset haasteet liittyvät erityisesti tilanteisiin, joissa pelastustoiminnan johtamisessa joudutaan turvautumaan sijaisjärjestelyihin.

Kehitystarpeena on pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän kehittäminen siten, että se huomioi sijaisten kelpoisuuden lisäksi riittävän osaamisen ja koulutuksen eri johtamisjärjestelmän tasoilla.

Kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen pelastuslaitoksella ei ole yksin sen arvion mukaan riittäviä resursseja. Pelastuslaitos on tunnistanut kehittämistarpeena laatia ohjeistusta sekä muodostaa organisaatio avun vastaanottamiseksi.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei pelastustoiminnan palveluiden osalta pääsääntöisesti oltu tehty.

3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

Tämä luku käsittelee suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen on tehtävä pelastuslain mukaan. Suunnitelmat ovat arvioinnin kohteena olevien pelastustoimen palvelujen tuottamista tukevia asiakirjoja. Aluehallintovirasto arvioi suunnitelmien laatimista ja toteutumista hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella.

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla.

3.1 Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten ja Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksella on vain osittain erillinen hälytysohje. Selvityksen mukaan hälytysohjeessa ei ole huomioitu pelastuslaitosten yhteistoiminnan ja keskinäisen avunannon suunnitelmia.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan hälytysohje laaditaan siten, että hätäkeskus voi hälyttää lähimmät ja tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat. Hälytysohjeen yhteensovittamisesta huolehditaan pelastuslaitosten ja hätäkeskuslaitoksen kanssa. Hälytysohjetta ylläpidetään hätäkeskustietojärjestelmässä ja dokumentoidaan kykyvaatimustaulukkaan onnettomuuksien edellyttämien vaatimusten ja käytössä olevien resurssien ja suorituskyvyn mukaan. Hälytysohjeen ylläpitämiseen varataan noin 0,2 henkilötyövuotta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hälytysohjeen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Hälytysohjeessa ei ole huomioitu lainkaan pelastuslaitosten keskinäistä avunantovelvollisuutta. Kehitystarpeena on saattaa hälytysohje kirjalliseen muotoon ja vastaamaan lainsäädännön vaatimuksia.

3.2 Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa. Pelastuslaitoksen tulee myös laatia yhteistyössä

pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Pelastuslaitosten tulee varautua pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamiseen yhteistyöalueen puitteissa ja tarvittaessa myös toiseen pelastustoiminnan yhteistyöalueeseen kuuluvan pelastuslaitoksen kanssa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmat ovat osittain ajan tasalla.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos toteuttaa pelastuslaitosten keskinäistä avunantoa siten, kun pelastustoiminnan yhteistyöalueella tullaan sopimaan. Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitteluun on varattu noin 0,2 henkilötyövuotta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmien tarve on tunnistettu vuosittaisessa selvityksessä. Kehitystarpeena on saattaa pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmat lain edellyttämälle tasolle.

3.3 Yhteistyösuunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan yhteistyösuunnitelmat ovat osittain ajan tasalla.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan yhteistyösuunnitelmat laaditaan vuoden 2024 loppuun mennessä ja niitä tarkastellaan kahden vuoden välein tai tarvittaessa. Yhteistyösuunnitelmiin on varattu noin 0,2 henkilötyövuotta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Yhteistyösuunnitelmien tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Kehitystarpeena on saattaa yhteistyösuunnitelmat lain edellyttämälle tasolle.

3.4 Onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Pelastuslaitos vastaa hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämien pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, mukaan lukien sammutusvesisuunnitelmasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat ovat lähes ajan tasalla.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat laaditaan vuoden 2024 loppuun mennessä ja niitä tarkastellaan kahden vuoden välein tai tarvittaessa. Yhteistyösuunnitelmiin on varattu noin 0,2 henkilötyövuotta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien tarve on tunnistettu vuosittaisessa selvityksessä. Kehitystarpeena on saattaa onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat lain edellyttämälle tasolle.

3.5 Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on pelastuslain mukaisesti ydinenergialaitos, tuotantolaitos, kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat ovat lähes ajan tasalla ja ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevat harjoitukset on toteutettu ajallaan. Erityistä vaaraa aiheuttavia kohteita alueella oli vuonna 2024 yhteensä 11, joista Seveso-kohteista oli yhdeksän sekä VAK-ratapihoja ja VAK-satama-alueita oli yksi kumpiakin.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos laatii ja ylläpitää ulkoisia pelastussuunnitelmia, toteuttaa harjoituksia ja tiedottaa suuronnettomuusvaaroista vaatimusten mukaisesti. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisiin pelastussuunnitelmiin on varattu noin 0,5 henkilötyövuotta.

Keski-Pohjanmaalla oli aluehallintoviraston tietojen mukaan vuonna 2024 yhteensä 11 erityistä vaaraa aiheuttava kohdetta. Alueella järjestettiin kaksi erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisen pelastussuunnitelman harjoitusta, johon osallistui useampia toiminnanharjoittajia.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisten pelastussuunnitelmien tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Aluehallintoviraston tietojen mukaan pelastuslaitoksen erityistä vaaraa aiheuttavien ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevat velvoitteet on hoidettu vuonna 2024 eikä palvelun saatavuudessa ei ole havaittu puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen suunnitelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Pelastustoiminnan suunnitelmien tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä.

Pelastustoiminnan suunnitelmissa on erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisia pelastussuunnitelmia lukuun ottamatta havaittu puutteita. Kehitystarpeena on saattaa suunnitelmat lain edellyttämälle tasolle.

4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Tässä luvussa arvioidaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä niiden kehitystarvetta.

4.1 Sopimushenkilöstön, sivutoimisen henkilöstön sekä vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

Keski-Pohjanmaan sekä päätoimisella että sivutoimisella henkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä vuonna 2024 oli 103 tehtävää. Pelkästään sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä oli 372.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan sivutoimista henkilöstöä käytetään pelastustoiminnan ja turvallisuusviestinnän lisäksi muun muassa tuki- ja huoltotehtävissä, kuten muonituksessa.

Turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuminen on vähentynyt viime vuosina kiinnostuksen vähennyttyä. Sivutoimista henkilöstöä on selvityksen mukaan ollut pääsääntöisesti hyvin saatavilla.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos tuottaa pelastuslain mukaisia palveluita päätoimisella sekä sivutoimisella henkilöstöllä monituottajamallin mukaisesti. Pelastuslaitos uudistaa alue- ja yhdistyssopimukset yhdessä sivutoimisen henkilöstön palokuntayhteisöjen kanssa vuoteen 2025 mennessä vastaamaan palvelutarvetta ja toiminnan nykytilaa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Vapaaehtoisten käytön tarve pelastustoimen palvelujen tuottamisessa on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Sivutoimisen henkilöstön käyttämisessä pelastustoimen palveluiden tuottamisessa ei ole havaittu puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita. Sivutoimista henkilöstöä on käytetty pelastustoimintaan, tukitoimintoihin ja turvallisuusviestintään liittyvissä tehtävissä.

4.2 Pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön, sopimuspalokunnan henkilöstön sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistäminen sisältää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan vuonna 2024 käynnistettiin sivutoimisen henkilöstön edistämistä tukeva elinvoimahanke, joka jatkuu vuoden 2025 loppuun. Hanketta tekemään on palkattu yksi päätoiminen henkilö.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos tukee ja kehittää palveluita yhdessä sivutoimisen henkilöstön ja yhdistysten kanssa sekä kehittää aktiivisesti sivutoimisen ja vapaaehtoistoimijoiden yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Vapaaehtoistoiminnan edistämisen saatavuus on hyvällä tasolla.

4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan henkilön terveystarkastukset

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitos vastaa sivutoimiseen henkilöstöön kuuluvien henkilöiden työterveystarkastuksista. Terveystarkastukset ovat toteutuneet vuonna 2024 hyvin. Terveystarkastusten aikatauluttamista ja ajanvarausta kehitetään yhdessä työterveyden kanssa.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos huolehtii sivutoimisen henkilöstön työterveystarkastuksista.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Sivutoimisen henkilöstön terveystarkastusten tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Terveystarkastuksissa ei ole havaittu puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita.

4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvalla sivutoimisella sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan sivutoimisen henkilöstön koulutus on toteutunut suunnitelmien mukaisesti. Koulutusta on järjestetty sekä omana toimintana että hankittu ostopalveluna. Kehittämistarpeena on tunnistettu koulutuksen ja kurssien määrä kasvattaminen.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan sivutoimisen henkilöstön koulutus toteutetaan omana toimintana tai ostopalveluna. Vuosittain järjestettävien kurssien lisäksi voidaan järjestää myös muuta täydentävää koulutusta. Pelastuslaitos vastaa ja huolehtii kouluttajien koulutuksesta. Toteutuneiden kurssin sekä koulutetun henkilöstön määrää seurataan vuosittain.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Sivutoimisen ja sopimushenkilöstön koulutuksen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Koulutuksen saatavuus on ollut hyvä. Kehitystarpeena on saada turvattua nykyiset koulutusmäärä ja saada lisättyä koulutusta pelastuslaitoksen tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Vapaaehtoisten käytön tarve pelastustoimen palvelujen tuottamisessa on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä.

Sivutoimista henkilöstöä käytetään pelastustoiminnan, turvallisuusviestinnän sekä tukitehtävien tuottamiseen. Sivutoimisen henkilöstön saatavuudessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita ja henkilöstön saatavuus on toistaiseksi ollut hyvällä tasolla. Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutuksen saatavuudessa ei ole havaittu puutteita. Vapaaehtoistoiminnan edistäminen on hyvällä tasolla.

Sivutoimisten käyttöä pelastustoimen palvelujen tuottamisessa tulee seurata ja arvioida erityisesti suorituskyvyn näkökulmasta. Kehitystarpeena on turvata nykyiset koulutusmäärät ja lisätä koulutusta vastaamaan pelastuslaitoksen tarpeita ja tavoitteita.

5 Väestönsuojelun palvelut

Pelastustoimen viranomaisen tulee pelastuslain mukaan varautua riittävin suunnitelmin ja valmisteluin toimialaan kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen. Väestönsuojelun (VSS) palveluja ovat muiden muassa

- väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu
- pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen
- väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen
- väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön kouluttaminen
- pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen
- kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

Tässä luvussa on tarkoitus arvioida väestönsuojelun palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä palvelujen kehittämistarvetta.

5.1 Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyyky

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyykyä koskevat tarkemmat tiedot ovat salassa pidettäviä (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 24.1 § 8-kohta). Tarkemmat tiedot ja arviointi on esitetty liitteessä 1: Väestönsuojelun varautumiseen liittyvät salassa pidettävät tiedot.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitokselle on saatu vuonna 2024 lisäresurssia väestönsuojeluun varautumisen suunnitteluun 1 henkilötyövuosi pysyvästi. Tehtäviin kuuluu muun muassa riskianalyysien tekeminen sekä valmiussuunnittelu ja väestönsuojelun suunnittelu. Kehittämistarpeena on tunnistettu laatia erillinen väestönsuojelusuunnitelma, jossa määritellään väestönsuojelun johtamisen lisäksi eri toimijoiden vastuut ja resurssit sekä toimintamallit. Lisäksi suunnitteluun on käytettävissä osa yhden päivystävän palomestarin työajasta.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos tuottaa ja kehittää väestön suojeluun varautumisen edellyttämät pelastusviranomaisen vastuulla olevat suunnitelmat. Suunnitelmien ajantasaisuus tarkastetaan vuosittain ja ne laaditaan yhteistyössä hyvinvointialueen muiden toimijoiden sekä muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa. Lisäksi pelastuslaitos koordinoi ja toteuttaa poikkeusoloihin varautumiseen liittyvää viranomaisyhteistyötä, suunnittelua sekä poikkeusolojen uhka-arviota ja tuottaa sekä ylläpitää siviilivalmiuden tilannekuvaa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestön suojeluun varautumisen suunnittelun tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelussa on havaittu puutteita, jotka koskevat erityisesti suunnitteluperustaa. Kehitystarpeena on laatia ja valmistella puuttuvat suunnittelut ja VSS-suunnitelmat.

5.2 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittamista koskevat tarkemmat tiedot ovat salassa pidettäviä (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 24.1 § 8-kohta). Tarkemmat tiedot ja arviointi on esitetty liitteessä 1: Väestönsuojelun varautumiseen liittyvät salassa pidettävät tiedot.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan väestönsuojelusuunnitelmien ja VSS-muodostelmien yhteensovittamista kehitetään yhdessä hyvinvointialueen muiden toimijoiden sekä kuntien ja muiden yhteistyöviranomaisten kanssa. Vuodelle 2025 on saatu erillisellä rahoituksella varautumisen yhteensovittamiseen yksi henkilötyövuosi lisää. Selvityksen mukaan väestönsuojelutehtävää ei ole käytännössä harjoiteltu eikä käytännön tasolle suunniteltu tai yhteensovitettu. Väestönsuojelun yhteistyöryhmää ei ole asetettu vuoden 2024 aikana. Maaliskuussa 2025 perustettiin Alueturvan yhteyteen VSS-jaosto, joka toimii asetuksen mukaisena yhteistyöryhmänä.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos koordinoi väestönsuojelutehtävien yhteistoimintaa ja suunnitelmien yhteensovittamista puolustusvoimien, ELY-keskuksen, hyvinvointialueen toimijoiden, kuntien sekä muiden viranomaisten ja yhdistysten kanssa. Lisäksi pelastuslaitos koordinoi ja yhteensovittaa hyvinvointialueen väestönsuojeluun liittyvää suunnittelua ja yhteistoimintaa. Edelleen pelastuslaitos kehittää yhteistyöalueen kattavaa hyvinvointialueiden pelastuslaitosten välistä yhteistyötä ja yhteistoimintaa sekä kehittää ja osallistuu kansallisella tasolla varautumisen yhteistoimintaan muiden pelastuslaitosten ja toimijoiden kanssa. Pelastuslaitos osallistuu myös hyvinvointialueiden varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteisiin annetun asetuksen mukaisen alueellisen yhteistyöryhmän toimintaan.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittamista koskeva tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Pelastustoimen

viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittamisen saatavuudessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita. Kehitystarpeena on saattaa pelastusviranomaisten vastuulla olevat väestönsuojelutehtävien suunnitelmat ja niiden yhteensovittaminen valmiiksi vuoden 2025 aikana.

5.3 Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluorganisaation henkilöstöstä (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspalokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittämisestä ja varaamista koskevien suunnitelmien laadinnasta ja päivittämisestä.

Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittämistä koskevat tarkemmat tiedot ovat salassa pidettäviä (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 24.1 § 8-kohta). Tarkemmat tiedot ja arviointi on esitetty liitteessä 1: Väestönsuojelun varautumiseen liittyvät salassa pidettävät tiedot.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan väestönsuojeluun liittyvät muodostelmat on alustavasti muodostettu ja henkilövaraukset tehty. Resurssien riittävyyden osalta väestönsuojeluorganisaatio vaatii kuitenkin vielä tarkastelua erityisesti laajemmissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Selvityksen mukaan hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio vaatii suunnittelutyötä tarkempien resurssien määrittelyiden osalta, koska korjausvelkaa on paljon.

Väestönsuojeluorganisaation henkilöstö on määritelty pääosin, henkilöstöön liittyvät henkilövaraukset on tehty ja niitä tarkastellaan säännöllisesti. Sen sijaan tilojen, kaluston ja materiaalin osalta määrittely on vain osittain tehty. Lisäksi pelastuslaitoksen organisoituminen ja johtaminen poikkeusolojen aikana on suunniteltu vain osittain.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos koordinoi ja toteuttaa suunnitelmia, jotka koskevat väestönsuojelun resursseja ja väestönsuojelumuodostelmia. Pelastusviranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluorganisaation henkilöstö, materiaali ja tilat tarkastellaan vuosittain ja henkilöstö varataan pelastuslaitoksen käyttöön valmiussuunnitelmassa arvioidun mukaisesti.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittämisen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittämisessä on havaittu puutteita. Kehitystarpeena on saattaa hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittely ja siihen liittyvä suunnittelutyö ajan tasalle vuoden 2025 aikana.

5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla on VSS-organisaation henkilöstön ja tilojen varaamisen periaatteet ja päivittämisen aikaväli. Se sisältää oman päätoimisen ja sivutoimisen ja sopimuspälokuntien henkilöstön VAP-varausten ajantasaisuuden sekä omien toimitilojen ja mahdollisten väistötilojen varaamisen.

Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaamista koskevat tarkemmat tiedot ovat salassa pidettäviä (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 24.1 § 8-kohta). Tarkemmat tiedot ja arviointi on esitetty liitteessä 1: Väestönsuojelun varautumiseen liittyvät salassa pidettävät tiedot.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan henkilövaraukset on ajantasaistettu viimeksi alkuvuonna 2025. Pelastuslaitoksen käytössä olevasta kalustosta on ajoneuvovaraukset tehty ja niissä on huomioitu myös sivutoimisten palokuntien omistamat ajoneuvot. Kuljetus- ja työkalustalon varaukset ovat kuitenkin vielä tekemättä. Tilojen osalta varauksia ei ole tehty, koska tiloja ei selvityksen mukaan enää varata. Tilojen varaamisesta ei ole myöskään sovittu erikseen aluetoimiston tai puolustusvoimien kanssa. Tilojen osalta on tehtävä kartoitus sekä suunniteltava niiden käyttö yhteistyössä hyvinvointialueen muiden toimijoiden ja kuntien kanssa.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos vastaa väestön suojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaamisesta sovitun mukaisesti. Henkilöstö varataan poikkeusolojen pelastustoimintaan sekä väestönsuojelutehtäviin täysvalmiuden edellyttämä määrä. Lisäksi pelastuslaitos yhteensovittaa hyvinvointialueen kanssa käytössä olevien ajoneuvojen ja työkaluiden varaamisen sovittuina määräaikoina sekä varaa itse tarvitsemansa materiaalin.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaamista koskeva tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Henkilöstön ja kaluston varaamisessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita. Tilaresursseja koskevat varaukset ovat vielä tekemättä, koska tilojen käyttöä ei ole suunniteltu. Kehitystarpeena on saattaa väestönsuojelutehtäviin tarvittavan kaluston ja tilojen käytön suunnittelua koskevat tiedot ajan tasalle viimeistään vuonna 2025.

5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi. Osaamiseen vaadittavan koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen ylläpidon määrittely ja määrittelyn perusteella suunnitellut toimenpiteet muodostavat VSS-koulutusohjelman.

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutusta koskevat tarkemmat tiedot ovat salassa pidettäviä (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 24.1 § 8-kohta). Tarkemmat tiedot ja arviointi on esitetty liitteessä 1: Väestönsuojelun varautumiseen liittyvät salassa pidettävät tiedot.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitos on aloittanut väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön suunnitelmallisen kouluttamisen vuonna 2025. Pelastuslaitoksen väestönsuojelutehtäviin varaama henkilöstö on koulutettu. Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarpeeseen vaikuttavat lisäksi alueella esiintyvät suuronnettomuusuhat. Tavoitteena on lisäksi kehittää väestönsuojelumudostelmien koulutusta sekä rakentaa pohjaa väestönsuojeluun varautumisen peruskoulutukselle ja sen kehittämiseksi. Tarkoituksena on myös laatia koulutusrekisteri väestönsuojelurekisterin yhteyteen, jotta koulutusta ja sen toteutumista voidaan seurata. Pelastuslaitos järjesti henkilöstölleen väestönsuojelukoulutusta vuonna 2024 yhteensä 244 tuntia. Kehittämistarpeena väestönsuojelun koulutusohjelman lisäksi osaamistarpeet ja niiden kartoittaminen.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan väestönsuojelun organisaatioiden johto- ja erityishenkilöstö koulutetaan Pelastusopistolla ja koulutusta täydennetään pelastuslaitoksen, hyvinvointialueen sekä yhteistyöalueen resursseilla. Pelastuslaitos ylläpitää väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutusrekisteriä. Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä on riittävästi sekä normaali- että poikkeusoloissa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutusta koskeva tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä koskevassa koulutuksessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita eikä erityisiä kehitystarpeita.

5.6 Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava. Tämä sisältää

- suunnitelman johtamisesta poikkeusoloissa, mukaan lukien suunnitelman päivitys ja suunnitelmaan perehdyttäminen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen.

Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestämistä koskevat tarkemmat tiedot ovat salassa pidettäviä

(Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 24.1 § 8-kohta). Tarkemmat tiedot ja arviointi on esitetty liitteessä 1: Väestönsuojelun varautumiseen liittyvät salassa pidettävät tiedot.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitos on käynnistänyt poikkeusolojen johtamistoimintojen suunnittelun ja toteutuksen hajautetusti laajalle alueelle sekä varautunut johtamistoimintojen varmistamiseen muun muassa varavoimajärjestelmillä, varaviesti- ja varatietoliikenneyhteyksillä, varustehankinnoilla ja omavaraisella polttoainehuollolla. Kehittämistarpeina ovat kriittisten varaviesti-, johto- ja hälytysjärjestelmien hankinnat, käytön koulutus sekä osaamisen ylläpito.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitoksella on pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavat johtamistilat, väestön varoittamiseen tarkoitetut järjestelmät, viestintä- ja johtamisjärjestelmät sekä näiden varajärjestelmiä. Pelastuslaitos huomioi poikkeusolot materiaalihankinnoissaan ja materiaalisessa varautumisessa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistiloja ja muita edellytyksiä koskeva tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestämisessä ei ole havaittu merkittäviä puutteita eikä kehitystarpeita.

5.7 Kuntien kanssa tehtävä varautumisen yhteistyö

Väestönsuojeluun varautumisessa tehdään yhteistyötä kuntien kanssa. Yhteistyö sisältää yhteistoimintarakenteet, toimintamallit ja yhteistyön edellyttämän tiedonkulun. Muuta varautumiseen liittyvää yhteistyötä on esimerkiksi kuntien valmiussuunnittelun tukeminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan hyvinvointialueen ja kuntien välillä on vuonna 2023 aloitettu yhteistyösopimukseen tähtäävä työ, jonka osalta ollaan pääsemässä tavoitteeseen muun muassa kuntien ja pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmien yhteensovittamisessa ja ajantasaistamisessa. Lisäksi työssä on auttanut perustettu väestönsuojelujaos Alueturvaan. Hyvinvointialueen ja kuntien välillä on syksyllä 2023 aloitettu yhteistyösopimuksen perusteiden tunnistaminen.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei ole tehty.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän suunnittelun ja toiminnan yhteensovittamisesta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kuntien kanssa tehtävän yhteistyön tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä. Yhteistyön saatavuudessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita. Kehitystarpeena on laatia hyvinvointialueen ja kuntien välille sopimus tehtävästä yhteistyöstä.

Aluehallintoviraston arvio väestönsuojelun palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Väestönsuojeluun varautumisen palveluiden tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä.

Väestönsuojeluun varautumisen palveluissa on havaittu puutteita muun muassa sen suunnitteluperustassa ja hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittämisessä.

Kehitystarpeena on saattaa väestönsuojelun palveluihin liittyvät tehtävät lainsäädännön edellyttämälle tasolle vuoden 2025 aikana sekä laatia hyvinvointialueen ja kuntien välille sopimus tehtävästä yhteistyöstä.

Vertailua muihin hyvinvointialueisiin ei väestönsuojeluun varautumiseen kuuluvien palveluiden osalta oltu tehty.

6 Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve

Hyvinvointialueen tulee seurata pelastustoimen palveluiden laatua, verrata tätä tietoa vastaavaan muihin hyvinvointialueita koskevaan tietoon sekä laatia vuosittain pelastustoimen palveluiden laatua koskeva selvitys.

6.1 Valtioneuvoston laadukkaan pelastustoimen järjestämiselle vahvistamien valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueella

6.1.1 Tavoite 1: Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastustoimi on tuottanut pelastustoimen palveluita lähipalveluina vuonna 2024 ja palvelut ovat toteutuneet palvelutasopäätöksen mukaisesti.

6.1.2 Tavoite 2: Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan henkilöstöresurssit eivät ole riittävät. Tämä näkyy muun muassa asiantuntijatehtävissä, suunnittelutyössä, annettavissa vuosittaisissa selvityksissä ja pelastustoimen omavalvonnassa. Päätoimisen henkilöstön saatavuudessa erityisesti päällystön osalta on ollut haasteita.

6.1.3 Tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitos on jatkanut vuonna 2024 riskiperusteista onnettomuuksien ehkäisytyötään. Valtakunnallinen strateginen tavoite näkyy sekä hyvinvointialueen strategisissa tavoitteissa että palvelutasopäätöksessä. Pelastuslaitos tavoittelee riskiperusteista asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen omatoimisen varautumisen kehittämistä ja toimintamallia.

6.1.4 Tavoite 4: Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksella on välitön kyky toimia kaikissa turvallisuustilanteissa. Vuoden 2024 aikana toimintasuunnitelmia on tarkasteltu erityisesti häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

liittyen. Tavoitteena on säilyttää pelastustoimi turvallisuuden lähipalveluna jatkossakin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on käynnistetty muun muassa pelastustoimen vapaaehtoisia koskeva sopimuspalokuntien elinvoimahanke vuoden 2025 ajaksi, missä edistetään sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä alueella.

6.1.5 Tavoite 5: Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitos on vuonna 2024 jatkanut varautumiseen liittyvän suunnitteluperustan päivittämistä sekä jatkanut alueellisen varautumisen rakenteen toimintaa vastaten puheenjohtajuudesta ja organisoinnista. Lisäksi vuonna 2025 on tavoite jatkaa varautumisen kehittämistä projektityöntekijän voimin hankkeena, jonka tavoitteena on muun muassa vastata valtakunnalliseen väestönsuojelun strategiseen tavoitteeseen.

6.1.6 Tavoite 6: Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksella ei ole niukkojen henkilöresurssien takia mahdollisuuksia edistää kansainvälistä toimintaa. Pelastuslaitos tukeutuu tarvittaessa yhteistyöalueen tai muihin pelastuslaitoksiin.

6.1.7 Tavoite 7: Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä sekä kehittämistoimissa on hyödynnetty laajasti olemassa olevaa tietoaaineistoa.

6.1.8 Tavoite 8: Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksella oli merkittävästi korjausvelkaa raskaassa ajoneuvokalustossa. Hyvinvointialueen vaikea taloudellinen tilanne on johtanut siihen, että pelastustoimen investointeja ei ole hyväksytty vuodelle 2025. Korjausvelan hoitamiseen menee arvioiden mukaan vielä vuosia. Investoinnit kuitenkin tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta.

6.1.9 Tavoite 9: Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä ei ole selkeä. Palveluille on asetettu vaatimuksia, joihin annettu rahoitus ei vastaa. Mikäli rahoitus ei vastaa riskianalyysin perusteella määritettyä palvelutasoa, on selvää, että pelastustoimen palvelut supistuvat.

6.2 Sisäministeriön ja hyvinvointialueen neuvotteluissa sovittujen suositusten toteutuminen hyvinvointialueella

Sisäministeriö on asettanut vuosille 2023–2026 seuraavat tavoitteet:

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumisen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Taulukko 8: Tulipalojen määrässä tapahtunut muutos suhteessa asetettuun tavoitteeseen. Mukana kaikki tulipalot hyvinvointialueittain.

Alue	Verrokkiarvo (=2022)	Tavoitetaso 2030	2023 (kpl)	2023 tasaisen vauhdin tavoitteesta %	2024 (kpl)	2024 tasaisen vauhdin tavoitteesta %
Etelä-Karjala	320	160	307	102 %	295	105 %
Etelä-Pohjanmaa	563	282	512	97 %	592	120 %
Etelä-Savo	334	167	336	107 %	358	122 %
Helsinki	890	445	910	109 %	793	102 %
Itä-Uusimaa	283	142	316	119 %	209	84 %
Kainuu	197	99	167	90 %	199	115 %
Kanta-Häme	374	187	422	120 %	417	127 %
Keski- Pohjanmaa*	171	86	152	95 %	189	126 %

Keski-Suomi	523	262	559	114 %	592	129 %
Keski-Uusimaa	844	422	854	108 %	805	109 %
Kymenlaakso	477	239	464	104 %	429	103 %
Lappi	617	309	636	110 %	640	119 %
Länsi-Uusimaa	824	412	883	114 %	809	112 %
Pirkanmaa	1036	518	1009	104 %	976	108 %
Pohjanmaa*	424	212	347	87 %	329	89 %
Pohjois-Karjala	369	185	392	113 %	460	142 %
Pohjois-Pohjanmaa	853	427	862	108 %	902	121 %
Pohjois-Savo	570	285	525	98 %	662	133 %
Päijät-Häme	496	248	515	111 %	529	122 %
Satakunta	691	346	584	90 %	603	100 %
Varsinais-Suomi	1083	542	1209	119 %	1088	115 %
Yhteensä	11939	5970	11961	107 %	11876	114 %
*Kruunupyy, Luoto, Pietarsaari laskettu Pohjanmaan verrokkiarvoon						

6.2.1 Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitos on jatkanut toiminnan uudistamista keskittyen erityisesti väestönsuojeluun varautumiseen sekä riskianalyysityön kehittämiseen.

6.2.2 Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan tavoitteen saavuttaminen vaatisi investointeja valvontaan, koulutukseen ja ennaltaehkäisytyöhön. Tulipalojen määrän puolittaminen on haastavaa, koska siihen liittyy muuttujia, jotka ovat vaikeasti ennakoitavissa ja joihin pelastuslaitos ei voi vaikuttaa.

6.2.3 Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksen toimintavalmius on hyvällä tasolla ja toimintavalmiutta pyritään parantamaan entisestään sopimuspalokuntien elinvoimahankkeen avulla. Toimintavalmiutta kehitetään erityisesti arkipäivisin virka-aikana, jolloin on ollut ajoittain haasteita henkilöstön saatavuudessa.

6.2.4 Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan väestönsuojeluun varautumisen resurssit ovat pääosin riittävät, joskin kolmannes resursoinnista pohjaa tällä hetkellä ulkopuoliseen rahoitukseen. Väestönsuojeluun varautumiseen kertynyt korjausvelka näkyy laajasti. Tavoitteena on tilanteen vakiinnuttaminen siten, että pelastuslaitoksen ja hyvinvointialueen suunnittelu sekä resurssit ja työkuorma saadaan tasapainoon.

6.2.5 Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan hyvinvointialueella laaditaan säännöllisesti työhyvinvointikyselyjä. Näiden lisäksi pelastuslaitos osallistui THL:n työhyvinvointikyselyyn pilottilaitoksena vuonna 2024.

Aluehallintoviraston arvio hyvinvointialueen selvityksessä määrittämästä pelastustoimen palvelujen laadusta sekä kehitystarpeesta:

Valtioneuvoston laadukkaan pelastustoimen järjestämiselle vahvistamien valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen on huomioitu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Pelastustoimen palvelut on tuotettu pääosin laadukkaasti ja palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Valtakunnallisiin strategiaan tavoitteisiin pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023–2026 keskeisimmät haasteet liittyvät pelastustoimen rahoitukseen, joka vaikeuttaa muun muassa investointien toteuttamista sekä henkilöstöresursseja. Kehitystarpeena on erityisesti pyrkiä huolehtimaan pelastustoimelle riittävän rahoituksen lisäksi nykyisistä henkilöstöresursseista, henkilöstön riittävyydestä sekä osaamisesta.

Vuodelle 2024 hyvinvointialueneuvotteluissa asetetut tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin. Hyvinvointialue on jatkanut toiminnan kehittämistä taloudellisista haasteista huolimatta. Tulipalojen puolittamiseen liittyvää tavoite on pelastuslaitoksen näkökulmasta haastava, koska siihen liittyy useita muuttujia, joihin pelastustoimi ei voi vaikuttaa. Lisäksi tavoitteiden saavuttamista hidastaa muun muassa olemassa oleva korjausvelka väestönsuojeluun varautumisessa.

7 Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset

7.1 Investointien tarve

Hyvinvointialueen tulee valita pelastustoimen osasuunnitelmaan pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit sekä niitä vastaavat sopimukset. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida pelastustoimen investointien tarvetta. Arviossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että investoinnit ovat riskejä vastaavan palvelutason edellyttämiä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen investointisuunnitelman 2026–2029 pelastustoimen osainvestointisuunnitelman mukaan suunnittelukaudelle ei kohdistu lainkaan rakentamista koskevia investointihankkeita. Laitteiden ja kaluston osalta vuosittainen investointimääräraha on 0,5–0,9 miljoonaa euroa, poikkeuksena vuosi 2027, jolloin investointisuunnitelmissa on 2 miljoonan F-luokan öljyntorjunta-aluksen korvausinvestointi. Aluksen tarvetta lisää muun muassa alueella oleva suuri satama, jonka kautta kulkeva kasvava meriliikenne lisää onnettomuuden riskiä. Uusi alus palvelee laajemmin koko Perämeren alueen öljyntorjuntaa.

Suunnitelmakaudelle on sisällytetty yhden sammutus- tai säiliöauton hankkiminen vuosittain. Lisäksi suunnitelmakaudelle kohdistuu korvausinvestointina yhden johtoauton uusiminen sekä tarkastusautojen uusimisia yksi per vuosi. ICT ja muiden aineettomien hyödykkeiden investointeihin on varattu vuodelle 2026 yhteensä 70 000 euroa ja myöhemmille vuosille 20 000 euroa vuosittain.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta

Pelastustoimen investointien tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta on, että pelastustoimen palvelujen yhdenvertainen saatavuus edellyttää alueen palokuntien ylläpitämiseksi jatkuvia kalustoinvestointeja erityisesti vanhenevaan ajoneuvokalustoon. Lisäksi palvelujen yhdenvertainen saatavuus edellyttää, että kalustoa on koko alueella eikä ainoastaan keskeisillä paloasemilla. Kehitystarpeena on avata tarkemmin pelastustoimen osainvestointisuunnitelmassa investointien tarpeellisuutta ja vaikuttavuutta.

7.2 Investointien vaikutukset

Hyvinvointialueen tulee osasuunnitelmassa arvioida investointien vaikutuksia pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida investointien vaikutuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen investointisuunnitelman 2026–2029 pelastustoimen osainvestointisuunnitelman mukaan investoinnit muun muassa

ajoneuvokalustoon laskevat kaluston kunnossapitokustannuksia ja keski-ikää sekä mahdollistavat kaluston uudistumisen nykyaikaiseksi. Öljyntorjunta-aluksen osalta vaikutukset ovat laajemmat, kun alus palvelee koko Perämeren alueen öljyntorjuntaa. Toteutuessaan alusinvestointi parantaa öljyntorjunnan suorituskykyä yhdessä yhteistyöalueen ja Rajavartiolaitoksen kanssa.

Aluehallintoviraston arvio investointien vaikutuksista

Pelastustoimen investointien vaikutukset on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Aluehallintoviraston arvio investointien vaikuttavuudesta on se, että investoinneilla on osaltaan tärkeä rooli pelastustoimen palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden, laadun ja kustannusvaikuttavuuden näkökulmista. Kalustoinvestoinneilla ja niiden sijoittelulla vaikutetaan pelastustoimen palvelujen saatavuuteen koko pelastustoimen alueella sekä ympäristövahinkojen torjunnan osalta myös laajemmin. Kalustoinvestoinneilla voidaan vaikuttaa pelastustoimen palvelujen laatuun, kun käytettävä pelastustoimen kalusto on riskejä vastaavan palvelutason edellyttämää.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta ja vaikutuksista:

Kalustohankinnat raskaiden ajoneuvojen osalta ovat perusteltuja ja tarpeen, sillä niillä korvattava ajoneuvokalusto on käyttöikänsä loppupuolella. Ajoneuvokalustohankinnat ovat perusteltuja muun muassa toimintavarmuuden, turvallisuuden ja huoltokustannusten näkökulmista. Öljyntorjunta-aluksen hankinta on perusteltu ja tarpeen, koska hankinnalla parannetaan ympäristövahinkojen torjunnan suorituskykyä sekä valmiuksia. Lisäksi alus palvelee koko Perämeren alueen öljyntorjuntaa.

Investoinneilla on osaltaan tärkeä rooli pelastustoimen palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden, laadun ja kustannusvaikuttavuuden näkökulmista. Kalustoinvestoinneilla ja niiden sijoittelulla vaikutetaan pelastustoimen palvelujen saatavuuteen koko pelastustoimen alueella sekä ympäristövahinkojen torjunnan osalta myös laajemmin. Edelleen kalustoinvestoinneilla voidaan vaikuttaa pelastustoimen palvelujen laatuun, kun käytettävä pelastustoimen kalusto on riskejä vastaavan palvelutason edellyttämää. Investoinneilla kalustoon pyritään vaikuttamaan kustannuksiin ja erityisesti hillitsemään kustannusten nousua. Pelastustoimen osasuunnitelmassa todettujen investointien tarve ja vaikutukset ovat oikean suuntaiset tavoiteltuun nähden.

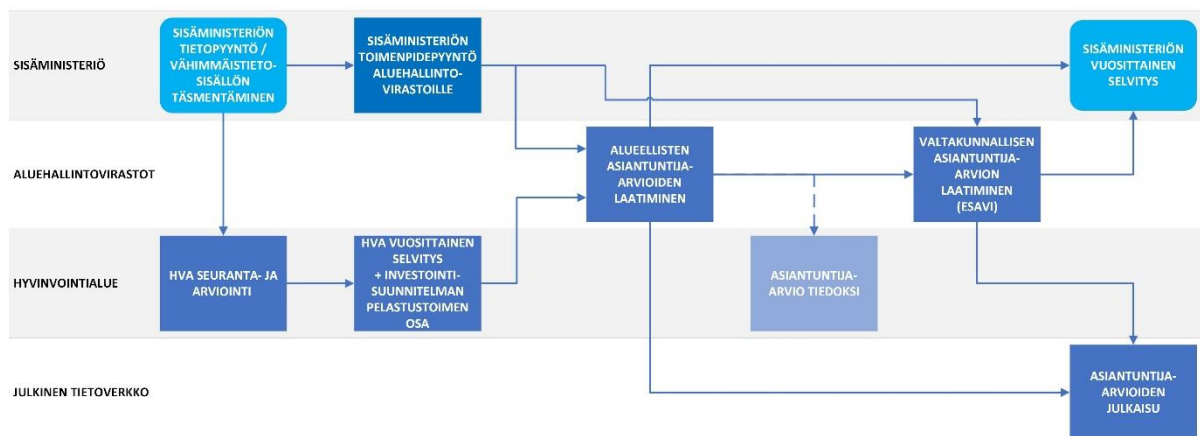
8 Menetelmät ja laatuseloste

Arvioinnin tietopohja

Aluehallintoviraston laatima asiantuntija-arvio perustuu sekä määrälliseen tietoon että laadulliseen aineistoon. Arvioinnin keskeisen tietopohjan muodostaa hyvinvointialueen vuosittainen selvitys. Asiantuntija-arvion pohjana olevaa tilannekuvaa on laajennettu hyödyntämällä pelastustoimen tilastojärjestelmä PRONTO:sta haettuja tietoja sekä dokumenttiaineistoja järjestäjätahojen hallinnosta, toimintatavoista, suunnitelmista ja päätöksistä. Arvioinnissa on lisäksi hyödynnetty aluehallintovirastojen valvontahavaintoja ja muita kansallisten viranomaisten laskelmia ja selvityksiä.

Tietopohja arvion tekemiseksi on koottu tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Asiantuntija-arvion laatimisen prosessi on kuvassa X.

Kuva 2: asiantuntija-arvion laatimisen prosessi

Tietopohjan avoimuus, saatavuus ja laatu

Tilastollinen tieto on peräisin hyvinvointialueen tekemän vuosittaisen selvityksen lisäksi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmästä (PRONTO), jonka aineisto muodostuu ennen vuotta 2023 toimineiden alueellisten pelastustoimen organisaatioiden sekä uusien hyvinvointialueiden pelastustoimen ylläpitämistä toimenpide- ja resurssirekistereistä. Muut tietolähteet ovat pääasiassa julkisesti ja avoimesti saatavilla olevia. Arvioinnissa käytetyn laadullisen dokumenttiaineiston tiedot on merkitty lähdeviittauksin. Tilastotiedot on poimittu suoraan rekisteristä ilman valtakunnallista tarkistusta. Aluehallintovirastojen raportit valvontahavainnoista ovat avoimesti saatavissa aluehallintoviraston verkkosivuilta.

Muusta tietopohjasta poiketen alueiden kanssa käydyt keskustelut ja niiden aineistot eivät ole julkisia. Yhteisten keskustelujen kautta alueiden edustajat ovat osallistuneet arviointiin, ja heillä on ollut myös mahdollisuus kommentoida valmistuvia arviointitekstejä.

Henkilöstön henkilötyövuosien jakaantuminen eri palveluluokkiin perustuu arvioon. Arvion tekemiseen ei ole valtakunnallista yhtenäistä ohjetta, joten eri pelastuslaitoksilla arviointi on voitu tehdä erilaisin menetelmin.

9 Lähteet ja arvioinnissa käytetty tausta-aineisto

Hyvinvointialueen asiakirjat

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman pelastustoimen osasuunnitelma 2026–2029.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelutasopäätös 2024–2025.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen vuosittainen selvitys.

Julkaisut

[Johtopäätökset pelastuslaitoksien valvontatehtävästä. Aluehallintovirastojen julkaisu 290/2025.](#)

[Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja \(2014\), Suomen Kuntaliitto.](#)

[Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012.](#)

[Putoamisvaarallisella alueella työskentely pelastustoimessa. Sisäministeriön julkaisu 2021:6.](#)

Julkaisut

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Vaasa

2025